

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра філології

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ОСОБЛИВОСТІ СТИЛЮ ТА ПРОБЛЕМАТИКА РОМАНІВ ДАРИ КОРНІЙ
«ЗІРКА ДЛЯ ТЕБЕ», «ТОМУ, ЩО ТИ Є»

ШЕЛЕЛЬО ТЕТЯНА ВОЛОДИМИРІВНА

Студентка II-го курсу

Освітня програма «Українська мова та література»

Спеціальність 035 «Філологія» 035.01 «Українська мова та література»

Рівень вищої освіти: магістр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол № 107 / 14.10.2024.

Науковий керівник:

ПЕВСЕ АНДРЕЯ АНДРІЙВНА

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри філології

Завідувач кафедри:

БЕРЕГСАСІ АНІКО ФЕРЕНЦІВНА

зав. кафедри, доктор габілітований, професор

Робота захищена на оцінку _____, «__» _____ 2025 року

Протокол № _____ / 2025

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра філології

Кваліфікаційна робота
ОСОБЛИВОСТІ СТИЛЮ ТА ПРОБЛЕМАТИКА РОМАНІВ ДАРИ КОРНІЙ
«ЗІРКА ДЛЯ ТЕБЕ», «ТОМУ, ЩО ТИ Є...»

Рівень вищої освіти: магістр

Виконавець: студентка II -го курсу
ШЕЛЕЛЬО ТЕТЯНА ВОЛОДИМИРІВНА

Освітня програма: «Українська мова та література»
Спеціальність: 035 «Філологія» 035.01 «Українська мова та література»

Науковий керівник: ПЕВСЕ АНДРЕЯ АНДРІЇВНА
(кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри філології)

Рецензент: БАРАНЬ ЄЛИЗАВЕТА БАЛАЖІВНА
*(доктор філософії з галузі мовознавства, доцент, доцент кафедри
філології ЗУІ ім. Ф. Ракоці II)*

Берегове
2025

Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Filológia Tanszék

DARA KORNIJ "EGY CSILLAG NEKED", "MERT TE VAGY..."
REGÉNYEINEK STÍLUSJEGYEI ÉS KÉRDÉSEI

Magiszteri dolgozat

Készítette: SELELYO TETJÁNA

MA II. évfolyamos (ukrán nyelv és irodalom)

szakos hallgató

Témavezető: DR. PŐSZE ANDREA

(a pedagógiai tudományok kandidátusa,

a II. RFKMF Filológia Tanszék docense)

Recenzens: Dr. BÁRÁNY ERZSÉBET

(PhD, a II. RFKMF Filológia Tanszék docense)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ПОСТАТЬ ДАРИ КОРНІЙ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	9
1.1. Основні віхи життя і творчості Дари Корній.....	9
1.2. Особливості ідіостилю Дари Корній	12
РОЗДІЛ 2. СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМАТИКА ТВОРУ «ЗІРКА ДЛЯ ТЕБЕ».....	19
2.1. Особливості сюжету і композиції роману	19
2.2. Особливості ідейно-художнього змісту роману	23
2.3. Проблематика роману «Зірка для тебе»	28
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ СТИЛЮ ТА ПРОБЛЕМАТИКА ТВОРУ «ТОМУ, ЩО ТИ Є»	30
3.1. Особливості сюжету і композиції роману	30
3.2. Особливості ідейно-художнього змісту роману	33
3.3. Проблематика роману «Тому, що ти є».....	37
РОЗДІЛ 4. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РОМАНІВ ДАРИ КОРНІЙ «ЗІРКА ДЛЯ ТЕБЕ», «ТОМУ, ЩО ТИ Є»	39
4.1. Порівняльна характеристика романів.....	39
ВИСНОВКИ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	47

TARTALOM

BEVEZETÉS	6
1. FEJEZET. DARA KORNIJ SZEMÉLYISÉGE A KORTÁRS UKRÁN IRODALOM KONTEXTUSÁBAN.....	9
1.1. Dara Kornij életének és alkotói pályájának főbb állomásai	9
1.2. Dara Kornij idióstílusának sajátosságai.....	12
2. FEJEZET. AZ „EGY CSILLAG NEKED” CÍMŰ MŰ STÍLUSBELI SAJÁTOSSÁGAI ÉS TÉMAKÖRE.....	19
2.1. A regény cselekményének és kompozíciójának sajátosságai	19
2.2. A regény eszmei és művészi tartalmának sajátosságai	23
2.3. Az „Egy csillag neked” című regény problémaköre.....	28
3. FEJEZET. A „MERT TE VAGY” CÍMŰ MŰ STÍLUSA ÉS PROBLÉMAFELVETÉSE	30
3.1. A regény cselekményének és kompozíciójának sajátosságai	30
3.2. A regény eszmei és művészi tartalmának sajátosságai	33
3.3. A „Mert te vagy” című regény problémaköre.....	37
4. FEJEZET. DARA KORNIJ „EGY CSILLAG NEKED” ÉS „MERT TE VAGY” CÍMŰ REGÉNYEINEK ÖSSZEHASONLÍTÓ ELEMZÉSE	39
4.1. A regények összehasonlító jellemzése.....	39
ÖSSZEFOGLALÁS	45
FELHASZNÁLT IRODALOM.....	47

ВСТУП

У сучасному українському літературному процесі творчість Дари Корній привернула увагу дослідників і читачів тим, що вона вдало поєднує традиції народної культури з елементами фентезі та глибокими психологічними мотивами. Її романи «Зірка для тебе» і «Тому що ти є» вирізняються унікальним стилем та емоційною насиченістю, не кажучи вже про тематичну глибину, що дає можливість аналізувати їх не лише як зразки художньої прози, а й як культурні та соціальні явища.

Авторка активно працює над міфологічним та фольклорним матеріалом, поєднуючи його з елементами фентезі, містичної дійсності та реалістичної прози. Популярність її творів серед широкого кола читачів, свідчить про затребуваність її літератури, та актуальність тем, які порушуються. Від глибоких пластів української міфології та вірувань до гострих соціальних і психологічних проблем сучасності.

Актуальність дослідження зумовлена потребою в глибшому осмисленні сучасного художнього дискурсу, який активно формує світогляд молоді, сприяє збереженню національної ідентичності та водночас відображає проблематику, пов'язану з самопошуком, внутрішніми конфліктами, соціальними викликами. Ідіостиль Дари Корній є унікальним поєднанням поетичної мови, містичного символізму й глибокого психологізму, що заслуговує на окреме дослідження.

Мета дослідження: дослідити стильові особливості даних романів, їх проблематику, здійснити комплексний аналіз фантастичної прози Дари Корній на жанровому та проблемно – тематичному рівнях.

Завдання дослідження:

- дослідити основні віхи життя і творчості письменниці;
- розглянути місце та роль творчості Дари Корній у сучасному літературному процесі;
- проаналізувати жанр фантастичної літератури;
- впорядкувати теоретичні та літературознавчі погляди вчених щодо класифікації цього літературного жанру;
- визначити різновиди сучасної фантастичної літератури та розкрити їхню специфіку й ознаки;
- описати особливості індивідуального авторського стилю Дари Корній, а також проаналізувати романи «Зірка для тебе», «Тому, що ти є», за жанровими характеристиками та проблемно-тематичними особливостями.

Об'єкт дослідження: літературна творчість Дари Корній.

Предмет дослідження: стильові риси та проблематика романів «Зірка для тебе» і «Тому, що ти є».

Методи дослідження: для проведення дослідження був використаний комплексний підхід, що включає аналіз наукової літератури, компаративістики та семіотики. Матеріалом для аналізу стали твори Дари Корній, доповнені науковими працями щодо українського фентезі та міфоепики.

У процесі дослідження виявлено спільне та відмінне у стилі й проблематиці романів, розкрито художній зміст та авторський задум, здійснено аналіз елементів поетики, організації та смислових зв'язків текстів.

У першому розділі зосереджено увагу на біографію та творчий шлях Дари Корній. Розкривається вплив особистого досвіду, соціально-історичного середовища та внутрішнього світу письменниці на її літературну творчість. Докладно розглядаються ключові періоди творчості, визначаються жанрові особливості та тематична спрямованість її творів. Значну увагу приділено особливостям ідіостилу авторки, тобто її неповторному стилю письма, характерному вибору слів, системі образів, композиційним прийомам та провідним мотивам, що формують унікальний стиль.

Другий і третій розділи присвячено глибокому аналізу романів «Зірка для тебе» та «Тому, що ти є». Розглядаються особливості сюжету та композиції: як вибудовано розповідь, використання спогадів, внутрішніх монологів, символічних деталей. Аналізується структура творів, розвиток подій, типологія персонажів. Розкривається ідейно-художній зміст та проблематика романів. Акцентується увага на темах особистого вибору, морального зростання, ролі жінки в соціумі, пошуку гармонії у світі, внутрішніх конфліктах героїв. Розглядаються ключові образи, символи та авторські ідеї.

У четвертому розділі наведено порівняльний аналіз романів. Визначаються схожі та відмінні риси структури сюжету, системи образів та тематичних акцентів. Порівнюються художні засоби, які авторка використовує для втілення задуму, розкриття характерів персонажів та створення загального настрою творів. Завдяки цьому розділу читач отримує повне розуміння еволюції стилю письменниці та особливостей її творчого мислення.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному аналізі стильових особливостей та проблематики романів Дари Корній «Зірка для тебе» та «Тому, що ти є», що дозволить поглибити розуміння індивідуальної манери письменниці та її внеску в сучасний літературний процес.

Практичне значення одержаних результатів полягає в можливості їх використання у навчальному процесі при вивченні сучасної української літератури, зокрема при підготовці лекційних курсів, семінарських занять та написанні курсових і дипломних

робіт. Результати дослідження можуть також зацікавити літературознавців, критиків та широке коло читачів, які цікавляться сучасною українською прозою.

При написанні даної роботи були використані такі основні наукові джерела: Літвінова Ю. І. (2021), Костішак І. М., Шаров С. В. (2020), Кайдаш А. М., Хомич В. І. (2019).

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаної літератури.

РОЗДІЛ 1. ПОСТАТЬ ДАРИ КОРНІЙ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Сучасний літературний процес відзначається швидким розвитком літературних форм фентезі, основними ознаками яких є залучення народних казок і міфів, інтеграція надприродних явищ і елементів фантазії в художній світ творів. Цей піджанр наукової фантастики дозволяє митцям експериментувати з композицією, часом і простором, образами та сюжетом. В українській літературі поступово розвивається фентезі, сповнене позитивних звернень до міфів, культури предків та образів національної самосвідомості. Архетипи, що виринають із глибин свідомості й переосмислюються письменниками, свідчать про нерозривний зв'язок поколінь, незнищенність духовного коріння української ментальності [27, с.155].

1.1. Основні віхи життя і творчості Дари Корній

*«І тепер без читачів, без нових історій,
без цього прекрасного та дивовижного світу письменства
я життя свого не уявляю»
Дара Корній [25, с.89]*

Сучасна українська література має низку письменників, які не обмежені політичною системою, цензурою тощо і можуть вільно зображати місцеву культуру та міфологію. Однією із таких авторів є Дара Корній [2, с.26]. Справжнє ім'я Мирослава Іванівна Замойська, народилася 20 вересня 1970 року в селі Секунь Старовижівського району Волинської області. Згодом закінчила середню школу в селі Княже Львівської області, журналістсько-редакторське відділення Українського поліграфічного інституту (м. Львів). З родиною мешкає у Львові, працює завідувачем музею студентських Дипломних робіт у Львівській національній академії мистецтв.

Свою письменницьку діяльність розпочала зі створення творів для дітей та підлітків, які публікувалися в журналах «Ангелятко», «Ангеляткова наука», «Крилаті», «Однокласник» [25, с.89].

Пані Мирослава відчувала невдоволення тим, що українські підлітки надмірно захоплюються іноземними міфами, тоді як про вітчизняні, які не менш цікаві, вони часто навіть і не знають. Щоб змінити цю ситуацію, вона вирішила почати писати. За останні кілька років Дара Корній видала понад 20 книг для підлітків і дорослих. Вибір цього

літературного псевдоніма був не без причини: її доньку звали Дарією, а Корній – дівоче прізвище матері. Як каже автор: *«Цей псевдонім складається з імен двох найдорожчих для мене жінок»*. Її книги здебільшого належать до жанру українського фентезі, майстерно переплітаючи міфічно-казковий світ наших предків із нашим сучасним життям [39, с.21].

Дара Корній прагне донести до читача специфіку вірувань і світогляду нашого народу. У багатьох інтерв'ю прозаїк неодноразово наголошувала на важливості духовної спадщини для суспільства: *«Українські народні казки, притчі, легенди, перекази, народні звичаї, ритуали, замовляння, заклинання, пісні, ігри становлять великий інтерес для дослідників, адже там розкривається історія справжнього життя нашого народу. Глибоке вивчення віри наших предків, пізнання її через міф сприяє пробудженню і в молоді історичної пам'яті та формуванню національної гідності й самосвідомості»* [27, с.155].

Дара Корній змінила своє захоплення на професію і говорить, що це *«велике щастя, коли людина працює за своїм покликанням»*.

«Християнка... Українка... Мама... Дружина...», – так характеризує себе Дара Корній [1].

Сучасна українська письменниця Дара Корній здобула визнання завдяки своїм фантастичним романам. Її часто називають «українською Стефані Майєр» і королевою українського фентезі. Вона є авторкою багатьох видатних фантастичних творів і лауреатом літературного конкурсу «Коронація слова».

У своїй творчості Дара Корній звертається до міфології, зокрема язичницько-християнського синкретизму, вдало поєднуючи давні вірування з християнськими традиціями. Її романи збагачені сюжетами з фольклору, включаючи легенди та казки. Письменниця також активно використовує епіграфи, які виконують інформативну функцію, спрямовуючи читача до центральної ідеї розділу [21, с.63].

На сьогодні Мирослава Іванівна – серед небагатьох творців українського фентезі. Доробок авторки містить такі твори:

- «Гонимарник» (2010)
- «Тому, що ти є» (2012)
- «Зворотний бік світла» (2012)
- «Зірка для тебе» (2013)
- «Зворотний бік темряви» (2013)
- «Зозулята зими» (2014)
- «Щоденник мавки» (2014)
- «Крила кольору хмар» (2015)
- «Петрусь-химородник» (2015)

➤ «Зворотний бік сутіні» та «Зворотний бік світів» (2016) [25, с.89].

Дара Корній не лише творець художньої літератури, а й автор акцентованих на етнографії праць. У 2009 році, під час написання свого дебютного роману «Гонимарник», вона зіткнулася з відсутністю доступної художньої або навіть науково-популярної літератури, присвяченої українській міфології. Існують наукові дослідження та популярна антологія Войтовича, проте вони переважно орієнтовані на академічні аспекти без їх широкої популяризації. Це спонукало письменницю до збирання фольклорних матеріалів з різних наукових джерел, устами людей літнього віку та навіть через спілкування з карпатськими мольфарами. Первісно ці напрацювання призначалися для її особистого архіву. Невдовзі Корній почала звертатися до наукової спільноти з закликами створити популярний посібник з української міфології, адресований широким верствам населення. Проте, отримавши відмови, вона вирішила особисто взятися за цю роботу [1].

Під час розробки довідника авторка усвідомила значний обсяг зібраного матеріалу, що вимагало створення не однієї книги, а цілої серії. Так виникла ідея розробити чотиритомник про чарівних істот української міфології.

На сьогодні опубліковано перші три частини: про духів природи, домашніх духів та шкідливих духів. Очікується випуск четвертої частини, присвяченої чарівним звірям українського міфу. Дара Корній наголошує на важливій особливості української міфології: її недостатній відомості як серед самих українців, так і за межами країни. Вона підкреслює значимість відкриття цієї духовної спадщини, зазначаючи, що це знання має стати невід'ємною частиною шкільної освіти [1].

Розглядаючи творчість Дари Корній, Г. Пагутяк відзначає: *«Природність, невимушеність – це дуже великий плюс для фантастичного твору. Письменниця після вдалого дебюту романом «Гонимарник» іще раз підтвердила мою підозру, що її покликання в літературі – це фантастика на міцній етнографічній основі: Волинь і Карпати, а також слов'янське язичництво... Проза Дари Корній пахне польовими квітами і полином, вітром свободи, для якого не існує перешкод у вигляді літературних канонів і штампів»* [36, с.33].

Українська культура, формована століттями, забезпечила потужне підґрунтя для створення фентезійних романів і повістей. Твори Дари Корній є чудовим прикладом високоякісної фентезійної літератури, що базується на міфологічних елементах. Однією з ключових особливостей її творчості є глибоке опрацювання національної міфології [36, с.34].

1.2. Особливості ідіостилю Дари Корній

Мова і стиль певного автора стали предметом досліджень багатьох мовознавців. Поняття стилю виникло ще в античності як вираження творчої індивідуальності та особливого способу викладу думок. Тоді вивчення індивідуальних мовних особливостей було тісно пов'язане з риторикою, яка встановлювала правила ораторського мистецтва. Кожне століття привносило свої підходи та нюанси в розуміння та визначення стилю.

Поняття ідіостилю давно обговорюється в українських та міжнародних лінгвістичних дослідженнях. Українська наука значно збагатилася новими працями таких відомих дослідників, як С. Єрмоленко, Н. Сологуб, В. Чабаненко, Л. Савицька, Н. Гуйванюк, О. Кульбабська та інших. Попри значну увагу до текстів і мови певних авторів з XX століття, досі існує проблема в узгодженні визначення цього поняття та вибору єдиного загального терміна. Поряд із терміном «ідіостиль» використовуються також синонімічні поняття: мовостиль, індивідуальний стиль, ідіолект, мова письменника [5, с.12].

В енциклопедії української мови ідіостиль визначається як «стиль індивідуальний – сукупність мовно – виражальних засобів, які виконують естетичну функцію». У загальному розумінні – це те, що відрізняє одного автора від іншого, наприклад, за чим можна впізнати твір серед інших, навіть без знання його автора, але завдяки лінгвістичному аналізу [5, с.13].

Доктор педагогічних наук А. Ситченко визначає поняття «авторський стиль», як цілу систему образотворчих засобів, яка охоплює як зміст, так і форму літературного твору, відображає життєвий та естетичний досвід кожного письменника, враховуючи традиції національної та світової культури [21, с.42].

Ідіолект письменника є частиною його індивідуального стилю. Ідіолект – це особливий спосіб використання мовних засобів людиною, що пояснюється особистісною зайнятістю, професією, психічним станом особи, її віком та, звичайно, ситуацією в якій відбувається спілкування [21, с.42].

Серед митців, з якими пов'язаний український літературний процес початку XXI століття, особливо виділяється постать Дари Корній. Творчість цієї надзвичайно продуктивної авторки є значущим явищем у контексті вітчизняного мистецтва, що демонструє багаторівневу еволюцію її художнього стилю. А. Гурдузом був запропонований комплексний міфопоетичний аналіз дебютного й ряду наступних романів письменниці, зокрема в тенденції її творчого розвитку. Він також уперше виявив і дослідив образ метагероїні в романах Дари Корній, розкривши ключові характеристики цього образу. Однак, важливий для розуміння внутрішньої логіки її творчості аспект переходу від малої прози до романної форми залишається недостатньо висвітленим і часто оминається увагою дослідників. Останні здебільшого зосереджуються на окремих аспектах стилю Дари Корній

(Л. Романенко, Т. Белімова) або загалом позитивно оцінюють її романну творчість (Люко Дашвар, Г. Пагутяк, О. Хвостова, Т. Белімова, О. Фетісова та інші) [7, с.75].

Ідіостиль Дари Корній є особливим, оскільки поєднує в собі об'єктивно-номінативну функцію слова із суб'єктивною. Стилiстично забарвлені слова відрізняються від нейтральних за критеріями об'єктивності та суб'єктивності, нейтральності та експресивності. Ця лексика виражає емотивно-експресивно-оцінне та стилістично марковане суб'єктивне ставлення мовця до реальності, до об'єкта мовлення тощо.

Емоційність художнього тексту відіграє ключову роль у його існуванні, оскільки психофізіологічні дослідження підкреслюють, що вираження емоцій є одним із провідних мотивів комунікації. Авторська мовна особистість наповнює текст емоціями, підкреслюючи події та явища, які мають для нього особливе значення. За словами С. Гладь, емотивність є однією з основних категорій художнього тексту, забезпечуючи його інтерпретацію в емоційній перспективі та впливаючи на ймовірну реакцію читача — це є головним елементом комунікативного творення тексту [18, с.27-28].

Значним етапом у її творчій діяльності стає перехід від малої прози до великої романної форми, хоч небагато науковців звертають увагу на ці зміни. Творчість аналізується в аспекті особливостей стилю письменниці (наприклад, Т. Белімова і Л. Романенко). Багато письменників схвалюють її великі прозові твори, а серед відомих рецензентів — Люко Дашвар і Галина Пагутяк та інші відомі діячі української літератури.

Художній текст є складним проявом письменницької майстерності. Він подібний до діалогу між автором та читачем, реалізованого через текстове спілкування. Кожен письменник має свій унікальний стиль письма, що вирізняє його серед інших [21, с.41].

Дара Корній часто звертається у своїй творчості до міфологічних та історичних мотивів, що надає її романам унікального стилю, оскільки вона використовує численні символічні образи [37, с.36].

Індивідуально-авторська картина світу є певною інтерпретацією особистого світосприйняття, але також включає національно-мовну картину світу того народу, в середовищі якого людина сформувалася. Гендерна належність значно впливає на формування індивідуальної картини світу. Картина світу є антропоцентричною, тісно пов'язаною з культурними цінностями та соціальним розподілом ролей на основі гендерної відмінності. Традиційний погляд на взаємовідносини чоловіка та жінки в суспільстві сприяє домінуванню маскулінної, або андроцентричної, картини світу [24, с.167].

Поняття «мовна особистість», «мовна картина світу» та «світобачення письменника» тісно пов'язані з вивченням індивідуального стилю автора. Дослідження стилю дозволяє виявити індивідуальність і неповторність митця.

Науковець Х. Дідух описує ідіостиль як набір глибинних механізмів, за допомогою яких автор створює унікальний текстовий простір. Ідіостиль пов'язаний із системою мовностилістичних засобів, що характерні для творчої манери конкретного автора [21, с.42].

Літературознавець О. Кухар-Онишко охарактеризував поняття «ідеостиль» як унікальний стиль вираження авторського бачення світу та концепції людини, що не лише об'єднує твір у цілісну композицію, а й насичує кожен його елемент системністю і художньою завершеністю. Якщо в творі виявляються різностильність, штучність або надуманість, це свідчить про незрілість авторського стилю.

Ідіостиль письменника проявляється через його естетичну мовну діяльність. Він прослідковується у виборі тем, засобів, прийомів і жанрів, які автор використовує для написання своїх текстів. Щоб визначити індивідуальний стиль письменника, потрібно детально проаналізувати його творчість: зокрема, розглянути вживання лексики народної мови, синтаксичну будову речень, унікальність образних виразів. Лише через такий аналіз можна встановити індивідуальний стиль автора, що відображає його творчу своєрідність та задум [21, с.42].

Мовний стиль Дари Корній виділяється в сучасній українській літературі завдяки поєднанню різних пластів живої народної мови та вмілій, художньо обґрунтованій роботі з мовними одиницями, включно з прецедентними феноменами. Дослідження цього стилю вимагає уваги до структурно-семантичних і функційних особливостей, оскільки такі мовні знаки збагачують твір інформаційно й сприяють виникненню різних конотацій у свідомості читача, змушуючи його застосовувати фонові знання [10, с.108-109].

У ХХ столітті з'являється новий жанр, який тісно переплітається з фольклором, а саме фантастичний, де головним чинником є ірреальний хронотоп, що будується на фантастичному матеріалі. Фантастичними є твори, які свідомо порушують норми умовності, властиві художній літературі певного суспільства, незалежно від засобів та художньої функції цих змін.

Фантастичний роман став ключовим жанром і в літературі ХХІ століття, оскільки сучасне українське фентезі формується на основі автентичної міфології, яка довгий час залишалася забутюю і застосовувалася дуже рідко [20, с.82].

Поняття «фантастика» в сучасному контексті тісно пов'язане з терміном «міфопоетика», хоча між ними є чіткі відмінності в характеристиках. Термін «міфопоетика» викликає певні дискусії в сучасній літературознавчій науці через недостатню чіткість. Дослідниця О. Кобзар відзначає, що це поняття об'єднує два творчі процеси: міфорецепцію та міфотворення. Міфорецепція – це художнє прочитання і сприйняття міфу, його подальше переосмислення, тоді як міфотворення – це процес створення нових міфів [12, с.136].

«Фентезі – жанровий різновид фантастики, в якому використовуються ірраціональні мотиви чарівництва, магії, лицарського епосу, поєднані з реалістичною нарацією, змальовуються віртуальні світи із середньовічними реаліями, нетехнічною психологією. Такі твори не підлягають логічному тлумаченню як належні до наукової фантастики, тому при їх аналізі не використовується жодних мотивувань. Натомість визначальним для них є фатум, бінарна етична опозиція «добро – зло» як вияв свободи».

Сучасне українське фентезі характеризується поєднанням реального і фантастичного світів, де поруч із людьми діють фольклорні істоти та духовні сили, такі як мавки, лісовики, водяники, русалки, вовкулаки та навіть міфічні боги. Ці створіння ніби проживають у власному світі з інтересами, що переплітаються з життям людей. Фентезі заохочує читача до роздумів, формування власних висновків та оцінки дій персонажів [32, с.14].

У сучасному світі, де «урбаністичний світ кидає виклик людській природі», фантастичний і чарівний простір давньоукраїнської міфології дозволяє підкреслити і зберегти індивідуальну та національну ідентичність особистості. Разом із впливами історії, природи і культури, які виступають як морально-етичні й духовні константи, міфи визначають рівень загальної людяності та гуманістичних цінностей у суспільстві.

Особливої уваги заслуговує важлива, хоча й недооцінена функція жанру фентезі в літературі. Автори цього напрямку звертають увагу на здатність говорити про ті аспекти людського буття, які є очевидними для так званої серйозної літератури, однак часто залишаються поза її увагою. Жанр дозволяє підняти теми кохання, дружби, відданості та чесності без типового для мейнстріму іронічного відсторонення. Як зазначає В. Пузій, фентезі сприяє вихованню поваги до попередніх поколінь та формуванню стійкого морального фундаменту у читачів [22, с.35].

На відміну від наукової фантастики, де художній світ будується на законах науки і логіки, фентезі сприймається як відображення альтернативної реальності, в якій можливе все. Хоча важко знайти однозначне пояснення існуванню перевертнів, вампірів чи одухотворених предметів, твори фентезі краще сприймати як справжню реальність, що пропонує унікальні перспективи та переживання [31, с.16].

Кінець XX та початок XXI століть стали періодом зростаючої популярності фентезі. Національні варіації оновлюють і збагачують жанр, оскільки уява письменників не обмежується специфічними рамками. Фентезійна література часто поєднує в собі елементи наукової фантастики та інших жанрів [31, с.20].

Деякі сучасні письменники у своїх творах майстерно переплітають елементи містики, героїки, пригод і авантур, додаючи до цього філософсько-притчові мотиви, пародійність, гумор, а також різноманітні форми фентезі. Це можуть бути історії про

паралельні світи, сучасне життя у форматі фентезі, детективні сюжети або любовні лінії в жанрі фентезі. Такий підхід сприяє появі численних відгалужень і формуванню нових напрямів у літературі [23, с.38].

Сучасна українська проза, особливо романи Дари Корній, має глибокі зв'язки з давнім слов'янським світоглядом. Художні тексти відображають міфологічні уявлення та вірування на рівні мови [11, с.254].

У центрі її романів лежить давньоукраїнська міфологія та релігійні вірування українців. Вигаданий світ побудований на основі міфологічних уявлень, з використанням давньоукраїнських понять та образів. Дара Корній наголошує, що розуміння світобачення предків через міф сприяє формуванню національної гідності. Художня реальність, яку вона створює, співвідноситься і протиставляється з дійсністю. Це проявляється через смертність і безсмертність героїв, де смертність обмежує їх подорожі в часі, тоді як безсмертність дозволяє переходити між світами в певний час і способом.

Письменниця підкреслювала важливість того, щоб молодь знала і вивчала нашу історію, культуру та міфологію, починаючи з часів, коли люди лише почали селитися на наших землях. Вона зазначала, що ці знання не зникли і залишаються живими в наших традиціях та віруваннях. Авторка висловила сподівання, що якщо люди, прочитавши її книгу, зацікавляться нашою міфологією, вона вважатиме це певним досягненням. Вона також нагадує про існування генетичної пам'яті, яка є в кожному з нас і допомагає відкрити якісь свої «файли» [32, с.32].

Одним із цікавих напрямків у сучасній науці про мову є дослідження того, як концепти міфологічної свідомості відображаються в художніх текстах. Вивчення того, як міфологічні персонажі представлені у творчості письменника, є важливим аспектом лінгвістичного аналізу художнього тексту та лінгвостилістичних досліджень. Новизна запропонованої роботи полягає в аналізі використання міфологічної лексики в творах української письменниці Дари Корній [11, с.238].

Авторка використовує міфологію як основу для розкриття своїх ідей і створює образи-концепти, такі як медальйон, картини й місто Львів. Дослідники фентезі відзначають його характерні риси, серед яких переосмислення архаїчних міфів, використання мотивів лицарського роману та чарівної казки, а також елементи роману-виховання, утопії й антиутопії. Типовим для цього жанру є мотив квесту – шлях до самоідентифікації, ініціації та набуття особистих і загальнолюдських духовних цінностей [31, с.17-18].

Однією з найвизначніших характеристик стилю Дари Корній є її здатність наділяти своїх фентезійних персонажів не лише іменами, що відсилають до відомих божеств, але й дбайливо доповнювати їхні образи всіма необхідними атрибутами, які передбачені міфами

чи віруваннями. Безумовно, ці персонажі також володіють величезною магічною силою, що робить їх особливо привабливими для читача.

Ще однією важливою рисою творчої манери письменниці є наділення всіх божественних, демонічних та міфологічних істот людськими чеснотами та глибокими почуттями. Незважаючи на свою неперевершену могутність та безсмертя, ці істоти здатні любити, страждати, співпереживати і ставати перед складними життєвими виборами. Особливістю мови Дари Корній є також часте використання зменшувально-пестливих форм імен, таких як Маронько, бозя, Ягілка, Аделаїдочка, Зорянка та інші [37, с.37].

Творчість Дари Корній яскраво відтворює як вищий, так і нижчий рівень давньоукраїнської міфології. Її твори охоплюють фауністичні та флористичні мотиви, архетипні образи, а також предмети і речі, наділені надзвичайною силою [11, с.254].

Аналізуючи художній світ Дари Корній, можна помітити яскраво виражене й вільне маніпулювання часовими і просторовими вимірами. У її прозі постійно взаємодіють минуле і теперішнє, постають паралельні часові виміри. Вона створює унікальний часопростір, у якому події розгортаються не лише у конкретному просторовому і часовому контексті, але й існують поза межами цього вимірювання, у суб'єктивному світі її героїв.

Письменниця створює своєрідну «зустріч крізь час», де життя персонажів у творах Дари Корній розгортається окремо одне від одного. У романі «Зірка для тебе» представлено світи Зоряни та Сергія, тоді як у романі «Тому, що ти є» історії Олександра та Оксани починаються в дитинстві, але їхні шляхи розбігаються на довгі роки. Михайло Епштейн, досліджуючи феномен часу, виділяє події, що визначаються закономірностями та вчинками людей, показуючи вплив долі. Дара Корній створює своєрідне коло часу, даруючи персонажам можливість зробити ключовий вибір і виправити минулі помилки [9, с.299].

Роман можна віднести до елітарної прози завдяки перехрещенню різних планів бачення, які формують складні стилістичні ефекти, такі як хронологічна непослідовність і зміна тональності. Це руйнує звичну структуру сюжету, дозволяючи вільно маніпулювати часом. Оповідач перебуває одночасно в сучасному та минулому. Такий хроносинтез, використання міфологічних образів і символів та участь читача у трактуванні філософських аспектів роману визначає його особливу оповідну структуру. Художній текст постає складною системою, де кожен елемент ретельно організований. Автор спрямовує закодовану інформацію безпосередньо до читача, не намагаючись задовольняти їхні запити чи смаки [19, с.14].

Дара Корній є однією з найулюбленіших письменниць українських жінок. Її твори написані живою, зрозумілою мовою з вмілим використанням діалектизмів. Вона інтегрує

українські міфи в сюжетні лінії, з яких чітко виділяється любовна. У романах яскраво представлені індивідуальні авторські образні засоби концептосфери «кохання» [24, с.168].

Для посилення стилістичного ефекту і враження авторка застосовує висхідну градацію, вершиною якої є слово «кохання» або його похідні: *«За все слід боротися – і за щастя, і за волю, і за кохання»* [24, с.172].

Кохання є вічною темою, яка захоплює всіх читачів завдяки своїй здатності проникати в глибину людських емоцій. Письменники, котрі спеціалізуються на романтичній літературі, володіють талантом знаходити такі слова, що справляють враження витонченого психологічного аналізу. Дари Корній, яка нещодавно стала відомою в літературному світі, вражає своєю майстерністю слова, завойовуючи прихильність чисельних читачів. Її творчість відкриває світ кохання та розлуки, радості та страждань, життя та смерті. Ці теми глибоко розкриті в її романах «Зірка для тебе» та «Тому, що ти є» [21, с.47].

Очікування щодо появи сучасної української міфології в жанрі фентезі продовжують бути високими, часом навіть настільки, що новий твір відомого автора без належного аналізу одразу оголошується національним надбанням. Подібну реакцію викликають романи Дари Корній, які демонструють не тільки її активний пошук власного літературного шляху, але й збагачують українську літературу новими художніми формами [31, с.26].

Як своєрідний авангард національної літератури, українське фентезі обирає водночас і ближчу собі морально – духовну атмосферу: східну, західну чи поєднання цих двох. Безсумнівно, що необхідне системне дослідження міжкультурного діалогу у вітчизняному фентезійному світі відобразить реальну еволюцію духовних пошуків українських письменників, а отже, і самих українців [8, с.68].

Шанувальники творчості Дари Корній без зусиль розпізнають її твори завдяки унікальному авторському стилю. Його характерними ознаками є динамічність оповіді, багатогранність мови, тонкий підтекст, що натякає на існування «іншого світу чи виміру», а також використання цікавих деталей, які вдало передають особливий колорит Західної України. Читацькі очікування тут цілком виправдані [35].

РОЗДІЛ 2. СТИЛЬОВІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМАТИКА ТВОРУ «ЗІРКА ДЛЯ ТЕБЕ»

2.1. Особливості сюжету і композиції роману

Роман Дари Корній «Зірка для тебе» є одним із найвизначніших творів, призначених для старшої аудиторії. У цій книзі є все, що характерно для класичного роману. Героїчна галерея образів включає його і її – Сергія та Зоряну, постатей, які зберегли людяність попри важкі випробування. Його друг Арсен, її подруга Лерка, бабуся, тітка, чуйний професор і добросердна прибиральниця надають розмаїття. Роман наповнений загадковими іменами, прихованими мотивами і великою таємницею народження. Тут є численні подорожі у просторі й часі, справедливість і несправедливість, вузькі стежки і розкішні сади. Тут є життя і небуття. Відсутня фальш – натомість пропонується правда, яка б гірка й чиста вона не була [17, с.107].

Цей роман, написаний у 2013 році, вже знайшов безліч шанувальників. Він підіймає питання кохання і турботи, людської вразливості та безнадійності. Більше того, він, безумовно, сподобається молодшому поколінню, оскільки думки Дари Корній викладено зрозуміло, з урахуванням сучасних трендів. Сюжет побудований так, щоб захопити читача – авторка не поспішає розкривати всі таємниці, намагаючись тримати інтригу до останньої сторінки.

«Зірка для тебе» має двочастинну структуру. Тут вміщено два життєписи, або, радше, два описи історії кохання Сергія та Зоряни. Оповідь про Лічозора (Сергій отримав таке ім'я через пристрасть до зоряного неба, що й зумовило його життєвий вибір - астрономію) подано ретроспективно, розгортаючись від кульмінаційного моменту (життєвої катастрофи) у зворотному порядку. Натомість історію Літавиці, коханої Зірочки Сергія, Дара Корній викладає дотримуючись традиційної хронології від народження - до вимушеної ранньої дорослості - зустрічі з коханим - трагедії - пошуку способів її подолання. Подвійний наратив є авторською інтригою, що спонукає читача розглянути ті самі події з різних ракурсів. Водночас цей художній прийом є особливою письменницькою грою. Це свідомий задум Дари Корній створити «дві історії», читачеві не одразу стає зрозуміло, що є правдою, а що лише галюцинаційним віддзеркаленням реальності в житті героїв. Обидві оповіді взаємно доповнюють одна одну: смислові прогалини, наявні в першій частині, заповнюються після прочитання другої. Разом з тим певні сюжетні повороти першої частини нівелюються після другої, а найбільшим «сюпризом» для читача стає питання «життя – смерті» основних персонажів. Така специфічна фікція тексту, або розігрування читацьких очікувань, тримає в напрузі до фінальної крапки роману [35].

У центрі подій перебувають Сергій і Зоряна, котрі виглядають як дві половини єдиного цілого. Вони створені доповнювати один одного та надавати підтримку у скрутні моменти, хоча їхнє життя не було легким. Сергій, круглий сирота, ніколи не відчував батьківської опіки та турботи. Єдине, що він пам'ятає із снів - це материнська любов і усвідомлення, що вона не винна у тому, що він потрапив до дитячого будинку. Незважаючи на важкі випробування, які зустрілися на його шляху, він не зламався, залишаючись істинною і цілеспрямованою людиною. Сергій здобув вищу освіту, що є великою рідкістю для вихованця таких закладів, адже зазвичай діти йдуть до професійно-технічних училищ після десяти класів. Його метою було стати астрономом, і він докладав зусиль для досягнення цієї мрії [17, с.108].

Обрис світу «Зірки для тебе» має чітко окреслену амбівалентність. Створена Дарою Корній художня дійсність розмежовується на добру і злу половини, і відповідно герої, їх думки, вчинки, поривання перебувають у цій предковичній бінарній опозиції. У тому, що дерик Семен Сильвестрович, міліцейський «чин» Василь Григорович, сутенер Олексій – негативні персонажі, у читача не виникає жодних сумнівів. Так само як Сергій, Зоряна, бабуся Ніна, Арсен, тітка Калина, мама Валя, тато Назар – позитивні, хоч дехто з них, можливо, й оступався, збивався на манівці, але щоразу вертав на шлях істини [35].

Здавалося б, спочатку намальована любовна історія «Сергій – Зоряна» обіцяла яскравий розвиток, «стрімкий поступ», але авторка начебто вдається до «паузи», концентруючи увагу на постаті Сергія, підкреслюючи його самотність і тривогу, його зустрічі сам-на-сам з Небом, оголення душі перед Ним, – і читач передчуває щось лихе. І це лихо, врешті, не забариться, точніше, пам'ять Сергія накрисе його свідомість і свідомість читача невимовним трагізмом – загибеллю Зоряни та ще ненародженої дитини. Далі – помста головного героя в стані афекту, суд, спроба вилікувати душу «рідною» справою... І авторка знову мимоволі використовує ту ж кнопку «пауза», даючи можливість Сергієві повернутися в минуле для переосмислення [6].

Скільки їх постане, тих секретних ходів, таємничих ключів, тих кодів, що чекають на розгадку... Пересічний читач, ймовірно, пропустить крізь пальці цю уривчастість, фрагментарність, недомовленість... А якщо й помітить, то спише на звичайний «потік свідомості». Звісно, частково це так, але не слід ігнорувати підказки авторки: сни, що миготять один за одним, немов спалахи... Аж до раннього дитинства Сергія, пам'ять якого зберігає спогад про матір – як спалах, її крик, а далі хлопчик «приходить до тями» вже у дитячому будинку. Письменниця не щадить адміністрацію цього закладу, описуючи все в найжорстокіших подробицях, тим самим пояснюючи «темну» природу людини, яка формується в стінах інтернату. Зрештою, сирітство саме по собі вже залишає тяжкий слід

на долі, а якщо воно доповнюється «закритістю» та нелюдськістю системи, то годі й казати про вільну та незакомплексовану особистість, здатну реалізуватися відповідно до своїх здібностей та бодай вижити на «волі». Зрештою, Сергію це вдається, на відміну від його колишніх «товаришів» з дитбудинку.

Однак, подальший розвиток Сергієвого життя свідчить, що світ не без співчутливих людей. І кожен з нас, зрештою, має свою Зірку як захист. Знайомство з Арсеном, турбота бабусі Ніни, шлях до нового світу, цивілізації, пізнання Львова після життя у глухому селі, пристосування до умов... Не було легко та без проблем. Суворі порядки дитячого будинку нагадували про себе, але допомога близьких дала раду впоратися з усіма труднощами і вивести на правильний шлях. Показовими були підтримка та віра професора Осмомислова [6].

Зрештою, Сергій оволодів важливими життєвими уроками, що сформували його стійкість і наполегливість. Завдяки цьому йому вдалося вступити до університету, що стало першим кроком на шляху до важливої особистої мети, яку він називає «здійсненням власної Легенди». Його часто вважають «диваком» через нехтування матеріальними благами та нестримне прагнення до знань, доповнене постійною замисленістю. Під час студентських років він знайомиться зі своєю долею – Зоряною Біловож. Випадкова зустріч створює між ними невимовний зв'язок, відчуття взаєморозуміння навіть на відстані. Зоряна, помічаючи запис у Сергієвому зошиті, ставить під сумнів раціональність його майбутнього як астронома, підкреслюючи його унікальність мислення і поетичність натури [6]. Це відкриває перед нею незаперечну доленосність їхньої зустрічі: *«Зірка не падає і не помирає. Вона завжди є. Падаючі зірки – то затухаючі згустки енергії, бо, вигоряючи, зірка знову народжується. Я шукаю свою Зірку. Можливо, вона заховалася в Антисвіті. Антисвіті – то паралельні реальності, які не перетинаються з нашою, існуючи собі паралельно. Хтось заперечить та скаже, що навпаки вони рухаються в протилежний від нашого світу бік. Хіба то правда? Якби вони рухали в протилежному керунку, то ми б із ними вже зустрілися та перетнулися на орбіті. Світ і Антисвіт. Зірка та Антизірка. Це не сумно. Це цікаво!!!»* [15, с.241].

Доля Зоряни набуває виразнішого вигляду вже у другій частині роману «Літавиця». Якщо Сергія його бабуся Ніна назвала Лічозором, то ім'я «Літавиця» було присвоєно Зоряні тіткою Калиною, з якою дівчина була особливо близька з дитинства. Ці два образні імена, які починаються на літеру «Л», символічно об'єднують хлопця та дівчину під зіркою, що носить ім'я Любов. Чи це просто збіг? [6].

Притча на початку, попри свій драматизм, несе в собі надію: *«Не дозволяй нікому обтинати тобі крила...»* [15, с.146].

У другій частині нас переносять зі Львова до кримських пейзажів, де зображено чудесну гору Кішка, обсерваторію, в якій працює Сергій, і татарську хатинку, де він мешкає, а також крука, що постійно супроводжує головного героя, стаючи його другом і радником. Крук виступає як слухач і спостерігач [15, с.157] та приносить ключ до таємних дверей, що надає йому містичний характер. У такий спосіб нейтралізується негативне сприйняття образу крука, хоча його зв'язок із потойбічним світом не лише зберігається, а й підкреслюється [6].

Дивовижно, як читач знову і знову вірить у справжню присутність головного героя в іншій реальності. Сергій опиняється у новому часопросторі, де зустрічає людей, кожен із яких носить свою Долю... а може, й Зірку? Особливо напружена думка пані Раї, що викликає терзання в свідомості героя: *«Інколи деяким дверям слід залишатися закритими»* [15, с.154]. Проте Сергій наважується відчинити ці двері — більше того, їх виявляється кілька. Одні ведуть до минулого його, можливо, загиблої дружини — тієї частини її життя, яку він свідомо уникав знати. Інші — назад до реального світу.

Як стає зрозуміло пізніше, Сергієва зустріч із самим собою, драматична Зорянина доля (втрата матері, хвороба і загибель батька, смерть тітки Калини, сирітство попри живого батька та вимушений шлях до ролі «повії»), кримські події — усе це виявляється грою свідомості чи, можливо, підсвідомості. Надто вже майстерно сплелися долі Лічозора та Літавиці — героїв, чиї історії перегукуються одна з одною. Ось він цей момент: *«Останній пазл ліг на своє місце. Крук повертався додому, до своєї Білої Вовчиці»* [15, с.299] — символічне посилення на татарську легенду [6].

Варто зауважити: імена матері та дружини Сергія — однакові. У цьому є щось виняткове, адже головний герой має дві Зірки. Одну — на Небі. Іншу — тут, на Землі. Саме тут, бо страх втратити дружину і сина оживляє у свідомості Сергія справжні жахи [35].

Роман «Зірка для тебе» є ще одним прикладом творчого підходу авторки, що покликаний утвердити у свідомості читача переконання: добро завжди перемагає. Хоча ця перемога може відрізнитися від матеріальних здобутків, нагорода у вигляді кохання стає незрівнянно вищою за будь-які земні блага [35].

2.2. Особливості ідейно-художнього змісту роману

Кожний художній текст виконує численні функції, які допомагають автору реалізувати поставлену мету. За допомогою свого твору автор намагається донести до читача певну ідею, виразити власні думки, а також вплинути на світогляд адресата, поширюючи і розвиваючи його. Слово виступає головним засобом реалізації цього задуму [5, с.28].

Міфопоетика нефентезійного роману Дари Корній «Зірка для тебе» вирізняється мозаїчним підходом, де ключову роль відіграють символи зірок, птахів, крил та інші, а також вміщені авторські легенди. Звернення письменниці від західних культурних моделей відзначається й тут, із залученням елементів тюрксько-монгольської міфології, таких як образ божества Тенгрі. Цей підхід також знаходимо у її попередньому художньому світі «Варт». Водночас, у романі присутній і західний контекст, помітно виражений, зокрема, у впливі твору «Алхімік» Пауло Коельо [8, с.68].

Особливої уваги заслуговує мистецьке оздоблення роману віршами відомої львівської поетеси Люби Долик. Її поетичні твори, що виступають у ролі епіграфів та інтегровані в текст, надають романтичної камерності та піднесеності, функціонуючи одночасно як своєрідні афоризми. Подібну естетичну роль, а також роль увиразнення змісту, виконують і міфологеми, створені Дарою Корній, — короткі оповіді, які відкривають першу та другу частини роману. Ці автономні міні-історії мають універсальний характер та відтворюють звук давнього епічного твору, завдяки чому вони тяжіють до притчі із її дидактичним потенціалом [35].

Характерною особливістю кожної з романних оповідей є своєрідні «зачини» у формі притч, які сповнені міфологічного змісту та пронизані ліричним пафосом. Наприклад, перша оповідь, «Лічозір», розпочинається легендою про Зірку. У ній розповідається, як Зірка, випадково заблукавши у віддалений край кам'яних утворень, проходить через етап прозріння і осяяння, набуваючи нового буття, пробудженого силою Любові. *«У небі темному, холодному, порожньому, з'явилося прегарне світило. У його серцевині народжувалося щось палке і сильне. Душа отримала серце і стала Зіркою»* [15, с.17] - проглядається вплив платонівської філософії. У цьому ліричному пролозі авторка вказує, що астрономи, ймовірно, краще розуміються на небесних світилах, ніж поети. Але чи справді це так? Чи здатні науковці проникнути глибше за межі фізичного та матеріального, як це роблять митці... [6].

Роман «Зірка для тебе» сповнений символічних мотивів і метафоричних картин. Найяскравішим символом є сама зірка – знак провидіння, долі та світла. Також часто використовуються небесні образи (сонце, небо, зорі) як символи любові та віри. Наприклад,

Зоряна, одна з героїнь, власне, означає «зірка», а її драматичні страждання та воскресіння постають у вигляді, що нагадує казку. Рецензенти зазначають, що у творчості Корній завжди присутній глибокий символізм – її фантастичні тексти створені на міфологічних та символічних пластах. Згідно з літературознавцями, «міфологічні мотиви, сюжети, образи» у прозі Дари Корній сприяють «підкресленню складного і багаторівневого символічно-філософського змісту твору», оскільки авторка представляє власну «міфопоетичну модель сучасного світу», втілену системою міфологічних образів, символів та архетипів. Це означає, що навіть деталі побутового характеру в романі мають алегоричне значення: наприклад, містичні події в Леваді чи Криму, видіння в комі, фантастичне місто Кацивелі, відіграють роль метафоричних «випробувань» героїв, які відображають їхні внутрішні переживання. У багатьох описах можна знайти епітети, що посилюють казкову атмосферу: «чарівні», «небесні», «вічні». Загалом стиль роману формується в традиціях фентезі з елементами магічного реалізму – авторка багато уваги приділяє деталям міфологічного світу, акцентуючи в слові саме фольклорний і архетипний компонент [37, с.49].

Розглянемо, який художній еквівалент надає Місяцю Зоряна, – «Штукар». Однак Сергій, з раціональним підходом, теж вбачає у цьому найменуванні значення: *«Майстер на вигадки. Він не має на меті когось веселити, просто очікувально спостерігає, як легковірно піддаються його магнетизму люди, земля, води на тій Землі. Припливи, відпливи... Моря й океани відступають, бо він рухає ними... Звісно, штукар»* [15, с.20]. Завдяки поетичному баченню коханої, кожне астрономічне явище наповнюється Душею, і світ набуває дивовижних відтінків [6].

У романі «Зірка для тебе» присутні фантастичні елементи, серед яких переплетення життя і смерті виступає на перший план. Іншою ознакою є цікава гра часу та простору, яку авторка майстерно зображує. У стані коми Сергій бачив сни, де змінювалися місцевості та друзі — Львів, Крим, Арсен, Рая. Головною загадкою стало те, що коли Сергій прийшов до тями, багато з побачених образів виявилися реальністю: *«О, так! Сергій довго після свого чарівного пробудження приходив до тями. Те, що Віталій Станіславович, його лікар, називав реабілітаційним періодом, розтягнулося на довгих три місяці, хоча... Фахівці дивувалися: цей пацієнт одужує надто швидко. Лікарі чи не зі всієї країни приїжджали подивитися на чоловіка, який після річного перебування в комі раптово отямився. Але не це було дивовижною, феноменом вважали інше. Правда, про це «більше» він поки нікому не розповідав. Про його вигадане життя на горі Кішка. У голові нав'язливою платівкою крутилася думка: «Ти не божевільний. Ти рівно рік спав у комі й тому бачив майже реальні сни»* [37, с.49].

Ймовірно, саме вони врятували його від «стану овоча», що описує марне існування тих, хто пережив тривалу кому. Сергій не пам'ятав аварії. Час минав, і поступово фрагменти з розповідей дружини, бабусі Ніни, Арсена, Лерки та Віталія Станіславовича почали складатися в загальну картину [37, с.49].

Мовна особистість автора тексту надає емоційну насиченість подіям і явищам, які для нього є індивідуально значущими. Лексика роману «Зірка для тебе» безперечно підкреслює художній стиль, в якому органічно переплетені елементи розмовного стилю. Таке поєднання формується завдяки специфічним рисам мовних одиниць, використаних у творі. До них, зокрема, входить розмовна лексика.

Розмовні елементи в художньому тексті з'являються у змінній, адаптованій формі, оскільки їхня природа пов'язана з усною мовою, а отже, зі спонтанністю та безпосередністю комунікації між людьми. Авторка застосовує *просторічну та лайливу* лексику, щоб надати невимуженості або зневажливості, обираючи загальновідомі й широко вживані конструкції. Вони слугують як засіб для вираження сильних емоцій, таких як страх, злість або ненависть.

Суржик використовується для мовленнєвої характеристики персонажів, створення комічного чи іронічного ефекту, а також для відтворення місцевого колориту.

Діалектизми, наприклад, «*Арсенку, синку, принеси ще водички. Ти знаєш якої, а то ця, тутешня лікарняна, мені аспериною віддає*», схожі на суржик і служать для підкреслення стилізації та інтимізації розповіді.

Варваризми та макаронічна мова демонструють комічний або іронічний ефект, висміюючи надмірне використання іншомовних слів: - «*А шо, баб Нін, у нас Арсенке буде харашо. Ну, майже як на курорті. Свіже повітря, регулярний харч, школа під боком, і я, канешно, за ним пригляну. Буде він у мене, як вареник у сметані кататься, і жить, як Бог за пазухою, то їсть навпаки, як пазуха у Бога. Е-е-е, ну ви поняли? От увідіте. Лічітьсь, поправляйтесь*». Такі слова часто зустрічаються в романах не лише для мовленнєвої характеристики персонажів, але й для специфічної стилістичної виразності.

У романі Дари Корній «Зірка для тебе» емотивно маркована лексика відіграє ключову роль у відображенні індивідуально-авторського сприйняття національної картини світу. Авторка виходить за межі об'єктивно-номінативної функції слова, доповнюючи її суб'єктивним вираженням. Експресивно марковані лексеми в цьому романі виконують декілька важливих стилістичних функцій: вони не лише допомагають характеристиці персонажів, але й передають емоційний стан мовця і його ставлення до висловленого. Ці лексичні одиниці збагачують мовлення, сприяючи яскравішому сприйняттю тексту читачем [4, с.140].

Також важливо відзначити, що в цьому творі емоційно насичена лексика є засобом передачі унікального авторського бачення національної картини світу. Ідіостиль Дари Корній ґрунтується на системі виразних мовних одиниць, які забезпечують емоційне маркування художніх контекстів, надаючи їм особливої виразності та глибини [4, с.140].

Вважаємо, що використання емотивно забарвленої лексики у романах Дари Корній є доречним, оскільки це увиразнює мовлення персонажів, надає йому додаткових сенсових шарів і допомагає висловити суб'єктивне ставлення мовця до висловлюваного. Завдяки цьому художній текст викликає у читача ширший спектр емоцій та переживань. Крім того, така лексика дозволяє показати власне ставлення автора до певного персонажа чи події, що впливає на сприйняття героя або явища реципієнтом, формуючи позитивне або негативне враження: - «*Мій-мій-мій! Ой, хлопчики, золоті мої! Ох, я роззява, – забідкалася...*» [3, с.19-20].

Емотивна функція у творчості Дари Корній відіграє важливу роль, проявляючись кожного разу, коли автор висловлює свої почуття, ставлення до навколишнього світу або намагається викликати певну емоційну реакцію у читача. Отже, значення емотивної функції в художніх творах визначається роллю емоцій в житті людини – це про ситуативні переживання, вираження оціночного ставлення до життєвих подій, власної і чужої діяльності, а також відображення зв'язку між мотивами і адекватною їм поведінкою особи.

Функціонування власних назв у творах Мирослави Замойської має свої особливості. Міфодемонімікони в різних романах пишуться зі стилістичною точністю, відповідають духові, ідеям і меті твору, передаючи характерний колорит часу, місцевості, вірувань, науки тощо. Зокрема, використання власних назв з давньогрецької та давньоримської міфології допомагає розкрити астрономічні явища в романі «Зірка для тебе» [29, с.68].

Класифікація міфодемоніміконів у романах Дари Корній вказує на лексико-семантичні особливості використаних назв, які стосуються ірреальних істот, природних явищ, предметів і проміжків часу. Органічне поєднання власних назв у межах одного чи кількох романів підкреслює представників міфологічних вірувань різних країн. Характерною особливістю стилю письменниці є широке вживання різноманітних підгруп міфодемоніміків та їх поліфункційність [29, с.69].

Міфодемонімікон роману «Зірка для тебе» відзначається різноманітною та складною структурою завдяки багатозначності його понять. Особливістю твору є насиченість тексту власними назвами, які позначають представників ірреального світу, часто основуючись на релігійних уявленнях різних народів. Проте до антропоморфних назв відносимо лише назву *хатнього духа тепла*, яка несе значення «доброї або злої безплотної, надприродної істоти, подібної до людини, що бере участь у її житті та існуванні природи» [29, с.21].

В категорії фонових міфодемонімів, що складає значний пласт лексики у романах Дари Корній, охоплюється 20% від загальної кількості таких елементів, 26 найменувань, включаючи повтори. Ці власні назви формують культурне та побутове тло авторської розповіді, а також духовну і матеріальну сферу життя персонажів. Використання фонових онімів відкриває широкі можливості для дослідження індивідуально-авторських власних назв, як зазначає І. Ільченко. Ми виділили групу фонових міфодемонімів на підставі того, що такі номінації часто виступають як змістовні центри, які, насичуючи текст, оформлюють художній твір як єдине завершене ціле.

Зокрема, у романі «Зірка для тебе» такими є переважно трансонімізовані міфодемоніми. Вони переходять з однієї категорії власних назв в іншу, як зазначено у Словнику української ономастичної термінології. Серед них - *берегиня, дощ Персеїди, метеоритний потік Персеїди, Літавиця* [29, с.39].

Силу почуття авторка з'ясовує на перетині світу реального і світу снів, спогадів, марень. Особливо часто використано форму сну, як способу виявлення несвідомого, отримання містичних знань, зустрічей зі світовою мудрістю. Сергія все життя переслідує напівсон-напівспогад: вузька стежка в густому лісі, жінка, яка несе його на руках, йому, маляті, добре і затишно. *«Маля спить – і враз відчайдушний крик жінки вибухає в голові. Чийсь сильні та жорсткі долоні виривають хлоп'я з тепла, і він летить наче зі світлої сонячної гори в темне провалля. Останнє, що чують вуха: «С-и-н-к-у!»... Останнє, що бачать очі – чоловіча розчепірена долоня з татуюванням-малюнком у вигляді відкритого людського ока»*. Материнське тепло, страх і самотність – те, з чого почалося життя дитини, те, що він зачинає у своєму серці від сторонніх.

Часопростір роману «Зірка для тебе» поєднує в собі різні виміри: реальний світ, де головний герой щасливий зі своєю Зіркою; сон-кома, де він втратив своє кохання; щоденник Зоряни, що переносить його в минуле та самотню хатинку в Криму.

Архетип будинку символізує вибір між життям і смертю, тимчасовий прихисток, а також допомагає усвідомити важливе і неважливе у власному житті. На початку такою значущою спорудою стає сиротинець: *«То його дім. Оселя, батьківщина? Ні, скоріше схожа на тимчасовий сховок для заблудлого мандрівника, залу очікування. Постійного очікування чогось. Змін на краще чи просто змін»* [9, с.300].

Саме в цих умовах формується особистість Сергія: він усвідомлює, що в цьому світі є «чужий, непотрібний, зайвий, неповноцінний». Жорстокість навколишнього середовища перетворює дітей на таких же жорстоких. *«Сироти не плачуть, їхні серця стають кам'яними, а душі — гранітними»*. Вони ж живуть у постійному страху перед самотнім життям, розуміючи, що поза межами сиротинця їх чекає жорстока боротьба за виживання.

Сергій пам'ятає відчай у поглядах тих, хто завтра залишить стіни дитбудинку. Так, це справжній страх. Їх залишають напризволяще, адже протягом життя за них вирішували, що їсти, коли спати і де працювати. «Дитячий будинок – то соломинка для тих, кого майже втопили» [9, с.300].

2.3. Проблематика роману «Зірка для тебе»

Запорука успіху книги — у вмінні автора знайти й торкнутися душі читача. Цим можна пояснити надзвичайно складну привабливість чарівного роману Дари Корній «Зірка для тебе». У змісті книги вміло переплітаються містика і легенди з усіма суперечностями сьогодення. Ніжна та щира історія кохання астронома-сироти Сергія та поетки-повії Зоряни. Це історія про дві абсолютно різні складні долі та важкі випробування, але ці нещасні герої зберегли людяність і віру в світлі емоції. Крізь емоційну призму своїх героїв авторка ставить перед читачем болючі, невирішені дилеми сучасності: чи заслуговує на щастя дівчина «легкої поведінки»? Чи зможе самотній безгрішник знайти свою долю? [28].

У романі основну увагу приділено питанням життя і смерті, а також істинного кохання. Сюжетна лінія любові у творі переплітається з темою ненависті. Василь Григорович, меценат, зачарований жінкою, вбиває її чоловіка. Страждаючи і відчуваючи безвихідь, вона вирішує покінчити з собою, навіть незважаючи на наявність сина. Згодом з'ясовується, що її звать Зоряною, а її син — головний герой роману Сергій: «*Її звали Зоряна Крук. Маму твого Сергія звали Зоряна. Батька – В'ячеслав. А Сергія – Леонідом. І я допоможу, бо він – її син*» [21, с.47-48].

«Зірка для тебе» — це роман, у якому важко виокремити чітку форму: він може бути описаний як роман у притчах чи роман у казках. Головна героїня Зоряна часто розповідає казки, легенди та притчі, які містять повчальний зміст і переплітаються з реалістичним сюжетом про героїв твору. Доля не була прихильною до головних персонажів. Сергій — хлопчик з дитячого будинку, який не знає своїх біологічних батьків. Він захоплювався зірками, самостійно їх вивчав, а згодом вступив до університету. Зорянка — дівчина, яка зростала в неповній сім'ї з батьком, що зловживав алкоголем. Через труднощі та обмежені можливості батька Зоряна змушена була піти на шлях проституції. Їй бракувало справжніх друзів, тож вона поступово скотилася в безодню. Все змінилося одного вечора, коли їхні шляхи перетнулися, і вони зустрілися — на жаль, ненадовго. Сергій потрапив у автомобільну катастрофу і впав у кому.

Роман Дари Корній виходить далеко за межі простої оповіді про кохання. Жанровий спектр цього твору значно ширший. Авторка порушує важливі соціальні питання, серед

яких сирітство з його болючою безвихідністю, складнощі заробітчанства, яке не завжди приносить добробут і гармонію в сім'ю, переосмислення національної історії, а також проблему проституції. Останнє явище розглядається не лише як криза моральних цінностей, але насамперед як питання особистого вибору між ідеалами та матеріальною безвихіддю [35].

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ СТИЛЮ ТА ПРОБЛЕМАТИКА ТВОРУ «ТОМУ, ЩО ТИ Є»

Роман «Тому, що ти є» Дари Корній займає важливе місце в сучасній українській літературі. Це роман який вирізняється не лише оригінальністю сюжету й композиції, а й неповторним стилем і глибиною проблематики.

Стиль Корній вирізняється поєднанням реалізму з елементами містики, створюючи неповторну атмосферу в її творчості. Авторка майстерно використовує символічні образи та деталі для розкриття глибокого сенсу роману. Значна увага приділяється аналізу мовних засобів, які автор застосовує для утворення характерів персонажів і передачі їхніх внутрішніх переживань.

Проблематика роману «Тому, що ти є» [16] є багатогранною і охоплює широкий спектр питань, включаючи екзистенційні пошуки головного героя та соціальні проблеми сучасного суспільства.

3.1. Особливості сюжету і композиції роману

Новий роман письменниці Дари Корній відрізняється від її дебютного твору «Гонимарник», який отримав третю премію на Всеукраїнському конкурсі романів, кіносценаріїв, п'єс та пісенної лірики про кохання «Коронація слова» у 2010 році. Успіх першої книги підтвердив її визнання як серед експертів, так і читачів.

Дара Корній зважилася на виклик. Маючи вдячну аудиторію завдяки містичному роману, вона створила щось інше. Цього разу, звертаючись до жанру міського роману, вона залишилася вірною своїм життєвим і творчим принципам. Її реалістичний опис подій, нехай і вигаданих, любов до героїв і зрозуміла життєва позиція заворожують читача. Їй довіряють, йдуть за нею у вигаданий світ, де разом із героями переживають їхні випробування. Спостерігаючи за ними збоку або ж безпосередньо занурюючись у їхні пригоди, читач відчуває силу залишатися собою. Це, ймовірно, найскладніше в житті — не зрадити власні цінності і уникнути компромісів, що можуть залишити по собі гіркий слід [14].

Письменник, як і будь-яка людина, створений за образом Божим, тому в своїй творчості він використовує або наслідує божественні методи. Кожен роман, навіть документальний, народжується у визначеному часі й на реальному чи вигаданому тривимірному просторі. Саме з цього починає свій роман Дара Корній – із «сотворіння» часу. Варто зазначити, що авторка майстерно керує плином часу, чим вдало утримує читача в напрузі та зберігає інтригу до завершальних рядків твору. Час у її романі здатний робити

такі несподівані маневри, що у читача буквально паморочиться голова: він може рухатися в будь-якому напрямку, а також показувати альтернативні варіанти того, як могли б розвиватися події. Тому не випадково на початку і в фіналі роману з'являється давній український Бог Чисел – Числобог. Чи не саме він допоміг письменниці втілити задумане? [26].

Історія головних героїв роману «Тому, що ти є», Оксани та Олександра, починається ще в дитинстві, в дитячому садку провінційного містечка. Чи можливо, щоб у такому ранньому віці виникло справжнє, істинне кохання? Невідомо... Кохання часто визначають як почуття. Але що, коли воно стає сенсом життя, частиною твоєї сутності? Без коханої людини ти стаєш як ніби неповноцінним, і всі намагання замінити це кимось іншим розбиваються на дрібні шматки. Чи зможе таке кохання викликати взаємність у того, хто поки що бачить у тобі лише друга? На своєму шляху герої зіткнуться із численними випробуваннями, переплітаючи свої долі з життям інших: батьків і дітей, провінції і столиці, студентської «революції на граніті» 1990 року, негласної соціальної нерівності та прагнення йти власним шляхом всупереч обставинам [14].

Композиція роману не є лінійною, а виткана з ретроспектив, сновидінь і містичних видінь. Текст вдається до раптових занурень у минуле кілька разів. Так, після стартової сцени вечора Оксани, ми пірнаємо у спогад про її дитинство: «Почалося все у другому класі...» [14], де описується напружена пригода в шкільному ліфті. З цих спогадів вимальовується фобія Оксани до ліфтів. Подібні вставні новели додають сюжету реалістичності й поглиблюють характери.

Заголовки розділів роману наповнені символізмом, відзеркалюючи суть епізоду. Наприклад, розділи з назвами «Час», «Єдина», «Горобчик», «Майдан», «Ангел у білому», «Дивна» коротко окреслюють ключові мотиви сцени [26].

Ця структура створює відчуття циклічності: у фіналі звучать рядки з народної пісні «Деся тут була... Коло замкнулось» [14], підкреслюючи повернення до вихідної точки. Містичні образи, зокрема образ Числобога, а також сні персонажів, (Сашко постійно бачить у снах Оксану), розмивають межу між реальністю та фантастикою, що типово для стилю Корній. Таким чином, композиція роману багатопланова: вона поєднує сучасну «міську» реальність з дохристиянською міфологією та фольклорною символікою.

Тематичні лінії

Основною темою роману є сила справжнього кохання, яке випробовується втратою та часом. Кохання Оксани та Олександра показане як вічне та незнищенне – воно «єднає і нищить, ошчасливлює і засмучує». Роман також розкриває тему втрати: хвороба Оксани, її особисті травми, смерть батька, а в долі Сашка – втрата матері. Герої неодноразово

стикаються з вибором: Оксана повинна вирішити, жити чи померти, Сашко – врятувати її чи ні. Авторка демонструє спокуту через те, що герої прагнуть виправити минуле, навіть якщо для цього потрібно «вернутись назад у часі», символічно реалізовано через Числобога.

Окремою лінією в романі є звернення до української історичної пам'яті. Наприклад, у спогадах Олександра згадуються події кінця XX століття: герої беруть участь у Студентській революції на граніті 1990 року.

Назва розділу «Майдан» натякає на масові акції 2013–2014 років. Також у романі фігурує «міст Скупого кохання» – алюзія на міст Любові у Києві чи Львові, де Оксана могла б стрибнути. Включаючи ці реалістичні елементи, авторка підкреслює, що особисті історії героїв тісно пов'язані з історичним контекстом України. Наприклад, у вступній анотації зазначено, що дія «Тому, що ти є» відбувається «перед лицем справжнього кохання» в контексті змін, а фінал роману ставить питання «чи буде шанс усе виправити?» [38].

Символіка роману сповнена глибоких та багатозначних образів, які пронизують його сюжет і тематику. Ключовим елементом у творі виступає кімната «Нескінченність», що представляє потойбічний простір, де долі героїв можуть оновлюватися або починатися заново. Як зазначено в анотації роману *«І є кімната номер ∞, з якої їхнє життя почнеться спочатку, майже спочатку...»* [14] що підкреслює ідею циклічності життя і часу. Володар часу Числобог — божество чисел і часу — виступає посередником між реальним та міфічним світами. Його сила навіть змінюється під впливом любові, як згадується у передмові, де історичний образ божества поєднано з романтичним аспектом.

Сніг у романі набуває статусу духовного символу, передаючи одночасно чистоту і загрозу. У вирішальній сцені за участі Оксани на мосту сніг виступає як контрастна стихія: з одного боку, він чистий і спокійний, а з іншого — непередбачуваний і небезпечний. Відчуття часу, яке передає зима, впливає на розвиток сюжету. Опис моменту її порятунку відображає зміни в оточенні й внутрішньому стані героїні: світ стає «чистим і сніжним». Цей образ одночасно символізує її страждання та очищення й початок нового етапу в житті [37, с.51].

Сни є ще одним ключовим символом у романі. Уві сні Оксана танцює й повертає Олександрю віру, дозволяючи персонажам пережити глибокий зв'язок крізь межі часу і смерті. Сон тут виступає містичним прийомом, що відкриває шлях до підсвідомого.

Авторка майстерно використовує символічні об'єкти та явища — кімнату номер ∞, сніг, хустку, сни й міфічного Числобога [37, 52]. Всі ці елементи розширюють межі реалістичної оповіді, акцентуючи здатність кохання змінювати долі та дарувати другий шанс навіть там, де здається, що виходу немає.

У романі Дари Корній «Тому, що ти є» можна спостерігати різноманітні тактики сповіді, які проявляються у ставленні до головної героїні, Оксани, як безпосередньо, так і через опосередковані засоби. Для цього твору характерна унікальна інтеграція нарації від третьої особи з так званою «ти-стратегією». Наратив будується на основі співіснування автора-наратора, який об'єктивно дистанціюється від подій, позиціонуючи себе ніби зверху і збоку ситуації. Водночас авторське мовлення збагачується елементами монологів головних героїв, які звертаються до самих себе [19, с.12-13].

3.2. Особливості ідейно-художнього змісту роману

Роман «Тому, що ти є» базується на реальній історії. Дара Корній надихнулася написати цей твір після зустрічі з чоловіком-вдівцем, котрий втратив дружину через хворобу. Незважаючи на її відсутність, його життя продовжувало обертатися навколо спогадів про неї. Авторка майстерно змальовує моральні випробовування, що стоять перед персонажами, наділяючи їх глибокими емоціями любові, розділеної смертю. Головному герою доводиться прийняти цю втрату, попри біль та смуток у серці [21, с.49].

У романі центральним є архетип мосту. Міст Скупого кохання символізує межу, розділяючи містечко та життя героїв на дві частини. Для Оксани цей міст — це місце, де завершаться біль і страждання, наступить забуття. Але він також є можливістю гідно завершити свій шлях.

Архетипи доповнюються досвідом поколінь, представленим мудрими старшими людьми — Ніною Федорівною, пані Раєю та тіткою Калиною. Вони допомагають Зоряні та Сергію порадою, любов'ю і співчуттям, повертаючи їх на правильний шлях. Бабуня Ніна та тітка Килина стають для Арсена, Сергія та Зоряни людьми ближчими за власних батьків. Зоряна знаходить душевний притулок у тітці Калині, адже лише їй вона могла довірити свої найзаповітніші думки. Бабуня Ніна служить прикладом для молодих хлопців, вказуючи, як залишатися людяним у світі, сповненому недосконалості. Ніна Федорівна втілює віру в Бога і людей. Вона часто говорить, що *«наші ангели-оборонці найчастіше приходять до нас не з неба, де, за версією людей, зазвичай мешкають. Вони приходять звідти, звідки і мають прийти, та обирають собі найдивніші образи, інколи не зовсім ангельські подобі. Тут найголовніше все вчасно зрозуміти і впустити їх у своє життя, коли вони надсадно гримують у двері твого сумління. І тоді вони не тільки підставлять тобі плече, а й прикриють крильми»* [9, с.300-301].

Ключові персонажі та їх символічне значення

Оксана Кущинська виступає головною героїнею твору. Вона є студенткою-філологом, донькою слідчого, з дитинства відома своєю «імпульсивністю, діловитістю,

непокірністю» [38]. Хоча її образ забарвлений реалістичними рисами, такими як терпляче ставлення до конфліктів із свекрухою, у ньому відчутні і символічні акценти. Підсумковий образ Оксани поєднує земне і небесне, особливо в розділі «Ангел у білому», де проявляється образ самопожертви, її хвороба та надзвичайне терпіння набувають універсального значення [31].

Олександр Петрович (Сашко) — хірург, другий головний герой, що з дитинства кохав Оксану і носив її портфель у школі. Його історія наповнена жертвним коханням, адже все його життя зосереджене навколо стосунків з Оксаною. Після трагічних подій він отримує шанс почати нову сторінку завдяки божественному втручання Числобога. Проте фінал його історії трагічний — герой «позбувається розуму» через пережитий біль, що передає його внутрішню трансформацію від відданого чоловіка до зламанної людини. Образ Сашка включає одночасно риси романтичного і реалістичного героя [38].

Сірко-Кудлай (Семаргл) — безпритульний пес, який втілює роль фантастичного провідника долі, асоційований з божеством Семаргл. Він рятує Оксану від самогубства на мосту Скупого кохання, ставши «охоронцем» її чистоти. Образ Семаргла демонструє, як дохристиянські символи інтегруються в буденний сюжет, додаючи йому містичного настрою [38].

Влад, Полінка та Ірена (свекруха) — допоміжні персонажі, які відтіняють різноманітні типи стосунків.

- Влад — студент-фізик із заможної родини, зацікавлений у стосунках з Оксаною;
- Полінка — секретарка проректора, водночас підвласна садизму [38];
- Ірена Георгіївна — свекруха з запальним характером.

Їхні образи підкреслюють соціальні й емоційні контрасти, наприклад, садистична «любов» Влада до Поліни та ніжність її почуттів до лікаря Сергія контрастують із взаємним коханням Сашка та Оксани. Загалом роман містить різнобарв'я почуттів і влади, що додає глибини сюжету [26].

Фантастичні та архетипові мотиви в характеристиці героїв

Корній насичує характери символічними й міфологічними елементами. Бог часу Числобог служить як наративний елемент, завдяки йому Сашко має можливість змінити свою долю. Символ Числобога підкреслюється епіграфом з «Велесової книги»: *«А Числобог рахує дні наші...»* [38], що акцентує значення часу. Інша частина символіки представлена образом Семаргла (Сірка) — псом-охоронцем із ім'ям слов'янського божества. Оксана асоціюється з крилом як символом духовної свободи та ангелоподібністю, наприклад, у

«Ангел у білому». Це підкреслює використання стародавніх архетипів: світло протиставляється темряві [31].

Розділи роману наділені символічними назвами, такими як «Час» і «Ангел у білому», що узагальнюють ключові проблеми твору, включаючи аспекти любові, жертви та долі. Ці назви підсилюють наповненість образів, сприяючи глибшому розумінню їхньої сутності [26].

Структура взаємозв'язків та трансформація головних персонажів у романі «Тому, що ти є» розкриває складну динаміку людських стосунків. Життєві шляхи Оксани та Сашка йдуть паралельно з раннього дитинства, коли вони відвідували той самий дитячий садок і шкільний клас. Вагомим моментом у їхній історії стає одна ніч, яка кардинально змінює долі обох героїв. Після трагічної події смерть вступає в діалог із життям, а Сашкові надається шанс розпочати нове життя під опікою Числобога [14]. Згодом доля знову зближує шляхи героїв: Сашко прагне повернутися до Оксани, однак його спроба відновити гармонію перетворюється на самопожертву її миру. Через цей досвід герої психологічно зламуються і поступово втрачає себе [30].

Еволюція персонажів є послідовною, образ Сашка трансформується від компетентного лікаря до розбитого життєвими обставинами чоловіка, тоді як Оксана, зазнавши болючих втрат і труднощів у стосунках зі свекрухою, відкриває в собі духовну силу для прийняття власної долі з гідністю. Структура взаємозв'язків між персонажами містить також міжродинний конфлікт, який проявляється, наприклад, у діалозі між Оксаною та її свекрухою Іреною:

- *«Доброго вечора! – чемно привіталася Оксана. – Що трапилося? – запитала вона».*
- *«Добрый вечер, дівчино. Зрештою, як для кого... І, до речити, як ти смієш, селючко невмивана, промовляти своїм паскудним язиком його ім'я? – різко відповіла Ірена» [14].*

Через такий емоційно напружений розвиток подій авторка демонструє неоднозначність характерів персонажів. Конфлікти несуть глибокий психологічний характер, показуючи витримку і благородство Оксани у відповідь на критичне ставлення Ірени.

Дара Корній використовує багатий арсенал художніх засобів і вдається до тонкого психологічного аналізу у зображенні своїх персонажів. Її стиль вирізняється глибокими внутрішніми монологами героїв, емоційними кульмінаціями та багатозначними метафорами. Особлива увага приділяється моральним дилемам, які стоять перед героями твору, їхнє кохання часто переплітається зі смертю, загострюючи конфлікти та емоційні

протистояння. Подібні моменти психологічної напруги, як-от повернення пам'яті Сашкові або його боротьба з почуттями після втрати, становлять значну частину композиції твору. Авторка активно звертається до символічних образів «часу», «кохання» та фольклорних жанрів, включаючи притчі й казки. Наприклад, ліричний монолог Оксани про стан «часу безчасся» ілюструє момент перемін як своєрідну підготовку перед початком нового життєвого етапу [34].

Корній також інтегрує етнографічно точні деталі в мову персонажів через діалоги та соціальні акценти. Звороти в репліках свекрухи Ірени не лише додають колориту, а й віддзеркалюють етнопсихологічну справжність її характеру.

У романі особливе місце займають символічні елементи, що виражаються через міфологічні образи часу та любові, а також ретельна психологічна деталізація, внаслідок якої персонажі постійно стикаються зі своїми страхами та спокусами. При цьому мова діалогів є відбитком як особистісних характеристик героїв, так і їхнього соціального оточення. У промовах персонажів помітне використання яскравих мовленнєвих конструкцій, а також емоційних випадів, наприклад, зневажливих реплік свекрухи Ірени, які додають оповіді етнографічної правдоподібності й психологічної правдивості. Таким чином, авторка розкриває персонажів через їхні внутрішні монологи, реакції та емоції, ухиляючись від банальних масових шаблонів [34].

Важливим аспектом художньої майстерності письменниці є *багатовимірність створених образів та використані засоби їх розкриття*. Авторці вдається уникнути схематичного поділу героїв на шаблонно «паскудних скоробогатків» і «бідних і чесних трудящих», що було характерним для літератури XIX–XX століть. Це концептуальне руйнування класових стереотипів допомагає створити багатогранні характери, які не можна звести лише до позитивних чи негативних рис. В її романі немає спрощених персонажів — кожен має свою унікальну комбінацію сильних і слабких сторін: внутрішніх сумнівів і людських прагнень. Завдяки цьому вона формує цілу «галерею образів», яка репрезентує різноманіття сучасного українського суспільства. Бо більше, навіть другорядним персонажам надається багатовимірність: приміром, один монолог епізодичної фігури тітки Орісі охоплює цілий спектр соціальних стереотипів: *«усі довкола – пройдисвіти, заздрісники, зрадники...»*. Така увага до деталей свідчить влучне відзеркалення авторки долати карикатурні спрощення й передавати автентичність реального життя [25].

Крім того, авторка часто ґрунтує образи своїх героїв на реальних прототипах. Як вона зізнається, *«свекруха у книзі – колега по роботі»*. Саме такі правдиві та життєві характери розкриваються завдяки ретельно виписаним внутрішнім переживанням, природності діалогів і глибокій символіці. Читач отримує змогу спостерігати за трансформаціями

особистостей, як скромна й терпляча Оксана знаходить сили захищати себе, або як суворий на перший погляд Сашко виявляється емоційно вразливим. У творчості письменниці також помітна стримана іронія, яка надає оповіді додаткової глибини й багатовимірності [25].

3.3. Проблематика роману «Тому, що ти є»

У романі «Тому, що ти є» Дара Корній досліджує тему хвороби, зокрема божевілля. Вбивця Сигізмунд втрачає розум і накладає на себе руки в психлікарні. Його дружина також час від часу опиняється в цьому закладі. Але найважливішим є те, що головний герой Сашко також втрачає розсудливість. Велике горе за втраченим коханням доводить його до розпаду свідомості. Він живе в палаті психлікарні й бачить сни, де вони з Оксанкою разом і мають сина. Олександр не може зрозуміти, що є реальністю: сон чи лікарня? Йому видається, що психлікарня — це лише нічний кошмар, а насправді він щасливий зі своєю Оксанкою... Чи це хвороба, чи щастя? — запитує Дара Корній, і кожен читач знаходить свою відповідь [13].

Роман «Тому, що ти є» також піднімає питання нерозділеного кохання. Сашко відчуває глибоке, сильне кохання до Оксани, яке розгорілося в його серці ще зі шкільних років і жило до самої смерті. Усі його думки зосереджені на ній. У їхньому житті була лише одна ніч, яка вирішила все для Сашка. Це сталося пізньої осені, коли Оксана приїхала на похорон свого батька. Та ніч була більше ніж просто спогадом — це було справжнє кохання: *«Сашко ніжно бере Оксану за руку. Пізній ранок після ночі кохання, і вони танцюють вальс посеред тісної кухні, посеред просторої планети, яка також разом із ними пливе в казковому мелодійному вальсі Скорика. І той вальс не сумний, а трішки терпкуватий, мов тернове вино. Вальс — танець для двох, він і вона, сніг за вікном, віхола в головах дерев, і його пальці, чутливі та наполегливі. Повільно опускаються руки все нижче та нижче, з рамен — на талію й ще нижче. І тоді їх огортає тим вальсом зі всіх боків. Ніжна хвиля безумства. Його лагідні губи, гарячі, солодкі, звабливі цілунки. Убік відлітає одяг, що лишень заважає танцю, він зовсім не потрібний, коли танцюють тіла, коли танцюють душі. Він і вона — то мандрівники, загублені в снігу вальсу, поєднані в тих снігах долею. Його поцілунки примушують тіло тремтіти, хотіти, волати, благувати — хай цей шал не припиняється, млосна хвиля не закінчиться ніколи»* [21, с.49-50].

Це був найщасливіший момент у житті Сашка. Проте, в реальності їм не судилося бути разом. Але в Сашкових мріях вони залишалися разом, щасливими і закоханими.

Олександр, будучи лікарем, не зумів допомогти Оксані подолати важку хворобу, адже у неї виявили онкологію. Життя головної героїні згасло, як свічка: *«Ноги самі зупиняються на мосту Скупого кохання. От куди він забрів у своєму болісному полоні. Сашко чіпляється теплими руками за холодні перила й дивиться вниз, на воду. Білі мухи сніжини спокійно*

сідають на чорну її гладінь, розпливаючись сірим маревом. Ось так згасає і його Оксана. І тут він безсилий, здається, безсилий тут навіть сам Бог, бо прогавив, прогледів, був зайнятий іншими, дістаючи загублені-заблудні душі з пастки, упевнений, що такі, як Оксана, самі собі дають раду» [37, с.51].

Після її смерті Сашко втратив контроль над собою і потрапив до психіатричної лікарні, де й вона перебувала. Йому було важко відділити реальність від божевілля: *«Звати його Олександр, у минулому досить успішний лікар-хірург. Одного зимового ранку його знайшли на горищі дев'ятиповерхівки в непритомному стані. Так, можна сказати, і не прийшов до тями. Діагноз невтішний – синдром Корсакова. Уже два роки він такий. І все це наслідки пережитого стресу. Та загалом дуже сумирний пацієнт. Часто всміхається, навіть у сні. Чемно виконує всі приписи. У нас із ним цілковита гармонія, якщо можна так сказати про взаємини лікаря та божевільного пацієнта» [37, с.51].*

РОЗДІЛ 4. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ РОМАНІВ ДАРИ КОРНІЙ «ЗІРКА ДЛЯ ТЕБЕ», «ТОМУ, ЩО ТИ Є»

4.1. Порівняльна характеристика романів

Тема кохання давно утримує важливе місце в українській літературі, хоча це почуття має таку силу і актуальність, що привертає увагу й сучасних письменників. Схоже, що практично кожен автор торкається теми кохання у своїх творах. Це явище можна пояснити дуже просто: кохання відіграє значну роль у житті кожної людини. Мистецтво слова дає змогу виразити ці почуття, і для багатьох письменників це є свого роду «справою честі». Кохання надихає, дає сили та спонукає людей до дій частіше, ніж будь-яке інше почуття [33, с.80].

Дара Корній – майстер слова, яка захопила всіх читачів. Вона відкрила світ кохання та розлуки, радості та болю, життя та смерті. Все це є у двох романах «Зірка для тебе» та «Тому, що ти є» [13].

У романі «Тому, що ти є» ми знайомимось із головною героїнею, котра проходить через непростий період свого життя. Вона прагне розібратися, ким є насправді і що має для неї особливе значення. Це історія про пошуки себе, внутрішні переживання та прийняття своїх недоліків. Героїня зустрічається з викликами, які спонукають її переглянути власні цінності та пріоритети. Важливу роль відіграють її стосунки з іншими персонажами, які підтримують її у цьому процесі. Ми бачимо, як любов і взаємопідтримка здатні трансформувати людину, допомагаючи їй визначити свій шлях. Корній вдало передає емоції через поетичні описи та метафори, що робить читання захоплюючим [21, с.47].

Інший роман, «Зірка для тебе», більше зосереджується на стосунках і дружбі. Ми спостерігаємо за групою молодих людей, які в складні моменти підтримують одне одного. Тут йдеться про те, наскільки важливо мати поруч тих, хто готовий допомогти і підтримати.

У романі «Зірка для тебе» Корній створює атмосферу оптимізму та надії, демонструючи, як у найважчі часи можна знайти радість і тих, хто поруч. Персонажі легкі за характером, їхні стосунки сповнені гумору та тепла, що робить роман приємним для читання.

Обидва романи мають свої унікальні риси, але їх об'єднує глибоке розуміння людських емоцій і взаємин. Дара Корній майстерно використовує літературні прийоми для передачі складності та багатогранності людських переживань. Ці твори містять щось близьке і зрозуміле, роблячи їх особливо важливими в сучасному світі.

В українській класичній літературі спостерігається чітке розмежування між коханням на чуттєвому та фізичному рівнях. Більшість митців надають перевагу першому,

вважаючи його справжнім і істинним проявом. Однак у сучасній українській прозі Дари Корній ми бачимо тісний зв'язок обох цих аспектів. Вона підкреслює, що існування лише одного з них може завдавати шкоди людині. У романі «Тому, що ти є» зображено почуття, яке виросло із дружби двох людей, котрим підсвідомо було важко бути один без одного. Спочатку це були духовні стосунки, а згодом вони набули фізичного аспекту [33, с.82].

У творчості Дари Корній гармонійно поєднується реальність із містикою. Вона описує звичайних людей, які зазнали надзвичайно сильних почуттів, таких як палке взаємне кохання, але це кохання до істоти з іншого паралельного світу. Захоплення старовиною є характерною рисою сучасної української літератури. Письменниця переконана, що звернення до міфології зараз особливо актуальне, адже сучасна молодь проявляє великий інтерес до чужих культур, не маючи достатнього знання про власну [33, с.82].

У романі «Тому, що ти є» перед нами постає дослідження людських почуттів, підкреслених обмеженістю можливостей, яку нав'язує сама людська природа. Оксана і Олександр, зустрівшись знову після багатьох років розлуки, зрозуміли, що їхні долі були пов'язані ще з дитинства, наче дві половинки єдиного цілого. Їхнє щастя залежало від перебування разом, проте жорстокість обставин наклала відбиток на їхні стосунки, поставивши питання про їхнє майбутнє на багато років. Доля, однак, дарувала їм ще одну нагоду знову бути разом, стаючи для Оксани порятунком від відчайдушного рішення. У моменти, коли Оксана задумалася про самогубство через невиліковну хворобу, Олександр несподівано опинився поруч знову. Доля привела його саме туди, де він був найбільше потрібний. Не маючи змоги кардинально змінити реальність і спостерігаючи, як його кохана поступово згасає, він наполегливо шукав виходу із цієї ситуації. Олександр не бажав упустити шанс зберегти кохання вдруге. Авторка звертається до елементів містики, які, незважаючи на вигаданість, отримали певне медичне пояснення. Допомога прийшла в образі володаря часу, що здійснив найбільше бажання Олександра — бути з коханою жінкою, хоча б в уявному світі мрій та ілюзій.

Для оточуючих Олександр здавався божевільним, але у своєму свідомому просторі він продовжував жити повним життям разом із коханою [33, с.84-85].

Як і в багатьох творах Дари Корній, роман сповнений символізмом. У романах «Тому, що ти є» та «Зірка для тебе» символічні образи відіграють важливу роль.

Наприклад, у романі «Зірка для тебе» одним з символічних образів є образ головних героїв. Вона зірка – Зоряна, а він – Лічозір, не дивно, що вони так сильно один-одного кохали. Слово «лічозір» також має свою символіку, бо це не лише загублене зоряне небо, так ще й називали безхатченків. Сергій – хлопчик з дитбудинку, сирота [37, с.53].

Образ птаха, а саме крука також має символічне значення: *«От Сергій і мешкає в хаті пані Раї. Звикає. Звик і до самотності, а вона до нього, схоже, не дуже прикипіла. Бо раптом знайшовся в нього на чужині незвичайний друг. Уже тиждень Сергієві здається, наче його зустрічає чорний крук. Спочатку думав: випадковість, ввижається. Але... У птаха на правому крилі – біле перо. І у вчорашнього, і в позавчорашнього, і в сьогоднішнього. Він зустрічає його вранці, коли Сергій виходить із воріт обсерваторії. Потім летить за ним назирці, час від часу зупиняючись то на дереві, то на горбику, то на стовпі. Коли ж чоловік заходить на подвір'я, крук всідається на дашок криниці й уважно спостерігає за тим, як Сергій переступає поріг будинку. А коли за кілька хвилин той визирає у вікно, крука на криниці вже немає. Провів і полетів. Зате ввечері, коли він іде на роботу, птах чомно жде його на дашку криниці. На сьомий день таких от переслідувань Сергій зробив те, чого не очікував від себе. Відчинив двері хати і сказав, вкладаючи у слова якнайбільшої щирості: – Ласкаво прошу до оселі, друже!». З давніх часів крук асоціювався із символом смерті, горя та негараздів. Проте в нашому фантастичному романі «Зірка для тебе» він виступає як образ дружби та втіхи. Одинокий, знедолений чоловік і чорний крук символізують не лише самотність, але й справжню дружбу [37, с.54].*

У романі «Тому, що ти є» символом дружби стає дворова собака *«Стояв із піднятою догори головою, наче старався розпізнати серед тисячі інших дві казкові сніжинки. Раптом хтось сильно штовхнув його. Мало не впав від несподіванки. Поруч стояв пес, обіпершись на його ногу, той самий, якого нещодавно підгодовував бутербродами, і жалібно скавулів. – Чому не спиш, друже, коли ніч на вулиці? – доброзичливо озвався Сашко й погладив собаку по голові. – У мене робота така – не спати час від часу: чергування, пацієнти. А ти ж чому? Собака відбіг убік та, присівши на задні лапи, уважно дивився на чоловіка»* [16, с.176]. Він завжди супроводжує Олександра та Оксану. Пес, побачивши тіло, що замерзало біля містечка Скупого кохання, привів лікаря-хірурга, щоб той урятував жінку. Це були Оксана та Сашко, і таким чином пес подарував їм надію на життя [37, с.54].

Творчість Дари Корній відзначає новий етап у розвитку як сучасної української літератури в цілому, так і жанру фентезі зокрема. Використовуючи образ повелителя часу, авторка багатоаспектно розкрила тему кохання, акцентуючи на таких його важливих рисах, як жертвність заради інших, вірність почуттям та сила духу [33, с.85].

Порівнюючи романи «Зірка для тебе» і «Тому, що ти є» чітко простежуємо спільну тему психологічного аналізу та розкриття характерів через випробування у коханні. У кожному з творів «кохання» виступає ключовим моментом внутрішніх змін героїв, які стикаються з болем, дилемами та необхідністю переосмислення своїх життєвих шляхів.

У романі «Тому, що ти є» головний герой Олександр бореться із власною втратою, зустрічаючись із божественною сутністю Числобога [16], який дозволяє йому розпочати все спочатку. Ця історія тісно переплітається з темою часу та долі, ставлячи героя перед складним вибором між минулим і майбутнім. Подібні мотиви – втрати, зустрічі з часом і долею – створюють основу для розбудови психологічної глибини у творі.

У романі «Зірка для тебе» Зоряна та Сергій проходять через низку соціальних бар'єрів і внутрішніх конфліктів. Вони змушені боротися з дискримінацією: Зоряна живе як дівчина зі складною репутацією, а Сергій – сирота, що пережив складне дитинство. Незважаючи на це, герої долають обмеження завдяки силі любові, яка допомагає їм змінити життя й вийти з обставин самозневіри.

На відміну від «Зірки для тебе», роман «Тому, що ти є» розглядає соціальні конфлікти, акцентуючи на корупції, бандитизмі та соціальній нерівності. Авторка торкається актуальних проблем сучасного суспільства, включаючи питання освіти, де привілеї отримують лише «грошові мішки зі зв'язками». Окрім цього, у творі описуються події кінця XX століття – перебудова та студентська революція на граніті, що загострюють конфлікт поколінь і світоглядів.

Образність і символіка є важливими складовими обох романів. Символіка в романах має схожі ознаки. Зокрема, спільними є образи тварин-друзів. Вони також торкаються теми нещасливого кохання. Ці твори присвячені любові та несправедливості долі, що хвилюють і зворушують серце читача [37, с.54].

У «Зірці для тебе» домінують небесні символи – зірки, сузір'я, небо. Герої мають імена, пов'язані із зоряним мотивом: Зоряна називається «Зіркою», а Сергій – «Лічозір», тобто той, хто «лічить зорі». Авторка активно залучає легенди та небесні символи, «книга пронизана легендами, містикою та історіями заснування сузір'їв та їх назв» [28].

Натомість у романі «Тому, що ти є» акцент робиться на часових символах і містичних елементах. Числобог як володар часу стає носієм доленосних рішень, а головна героїня Оксана підкреслює унікальність долі та вибору [34].

Тема війни в романі «Зірка для тебе» представлена в непрямій, символічній формі — як алегорія боротьби за життя та кохання. Центральною мотивацією сюжету є постійне протистояння смерті, що невідступно слідує за героями, та страху, який супроводжує їхню подорож через численні перешкоди. В анотації зазначено, що герої зіштовхуються із загрозою смерті, яка є постійним супутником їхнього шляху [28].

Любов між Сергієм і Зоряною проходить процес виключно метафоричних випробувань, що нагадують боротьбу за щастя, схожу на непримиренну війну. Їм належить

долати бар'єри часу, відстані та навіть саму смерть небезпечною ціною — задля взаємного спасіння.

Цікавим залишається те, що роман було створено напередодні військової агресії, і авторка у своїй наступній творчості відкрито звернулася до воєнної тематики, зокрема у циклі казок про війну. Цей факт додає додаткову атмосферу до роману «Зірка для тебе», підсилюючи її сприйняття як історії про внутрішній і зовнішній спротив розгублених душ. Головні герої ведуть боротьбу не лише з викликами смерті та страху, але також із власними травмами минулого, болем і особистими конфліктами, які становлять своєрідні «войовничі» лінії фронту в їхньому житті.

У романі «Тому, що ти є» мотив війни та конфлікту прослідковується у ширшому сенсі. Зокрема, вже сам перелік назв розділів, де фігурує «Майдан», одразу навіює асоціації з Революцією Гідності – суспільним переворотом, що слугує фоном для особистих драм героїв. Авторка також звертає увагу на конкретні епізоди, як-от «перебудова» та прояви бандитизму кінця XX століття, які створюють атмосферу соціальної напруги й боротьби довкола персонажів. Водночас основний акцент твору зосереджено на духовній боротьбі: Олександр бореться зі своїм горем і спокусою змінити хід любовної долі, а інші герої ведуть битву з внутрішніми конфліктами, такими як садистські нахили, хвороби чи божевілля [30].

Обидва романи Дари Корній досліджують тему кохання, поєднуючи містичні елементи з реальністю, однак кожен робить це по-своєму. «Тому, що ти є» звертає увагу на соціальні проблеми і внутрішні конфлікти героя, в той час як «Зірка для тебе» переносить читача у світ легенд і духовних пошуків.

Водночас, у романі «Тому, що ти є» на перший план виходить взаємність і самопожертва в коханні, витримана на тлі суспільних змін і містичного елементу, впливу Числобога [34].

Соціальні питання в романі «Зірка для тебе» втілені, здебільшого, як узагальнені життєві несправедливості, упереджене ставлення до малозабезпечених, людей з інвалідністю, жінок з «легкою поведінкою», тоді як у «Тому, що ти є» вони виражені через політичні переконання та протистояння, а саме корупція під час вступу до вищих навчальних закладів, революційні події.

Художні засоби обох творів перегукуються: і там, і там присутня містика та казковість, але в «Зірці для тебе» вони зоряні та легендарні, а в «Тому, що ти є» – пронизують час і акцентують мотив плину часу [34].

Головні проблеми «образність», «психологізм», «соціальні виклики», «боротьба зі злом» у творах Корній вирішуються через призму кохання. У «Зірці для тебе» любов героїв

стає саявом в «темряві» їхніх життів, доводячи, що навіть «протистояння смерті» можна подолати світлом зірки.

В романі «Тому, що ти є» любов і містичне втручання Числобога допомагають персонажам вирватися з темряви безвиході та несправедливості, підкреслюючи, що справжнє кохання не знає меж ні в часі, ні в просторі.

Символіка романів відображає тісну взаємопов'язаність між творами. Основною спільною рисою є образи тварин-друзів, а також мотиви непростого, на перший погляд, нещасливого кохання. Обидва твори досліджують теми любові й життєвої несправедливості, здатні викликати глибокий емоційний відгук у читача.

Будь – який літературний твір може бути розглянутий як система подій, яка має унікальну топологію і хронологію. Така система відрізняється специфічним способом організації часових і просторових параметрів. Успіх і популярність твору обумовлюються не стільки оригінальністю послідовності подій, скільки вмінням автора відкрити новий, найбільш доречний ракурс бачення, а також створенням нового художнього світу [19, с.12-13].

Отже, Романи Дари Корній «Зірка для тебе» та «Тому, що ти є» належать до жанру фентезі, маючи характерні риси, притаманні лише цьому типу літератури. Зокрема, в них розкривається протистояння героїв між двома світами, їхній незвичайний зв'язок із тваринами, розвиток символічної системи. Важливою складовою творів є також елементи міфології та язичницьких вірувань, що додають сюжетам глибини та багатошаровості.

Порівняльний аналіз обох романів демонструє: спільними для них є увага до внутрішнього світу героїв та соціальної нерівності, проте «Зірка для тебе» акцентує увагу на персональній містичній драмі героїв, тоді як «Тому, що ти є» – на коханні, що стикається з історичними та суспільними викликами [37, с.55].

ВИСНОВКИ

Дослідження стилістики та тематичного наповнення романів Дари Корній «Зірка для тебе» і «Тому, що ти є» продемонструвало, що ці твори віддзеркалюють сучасну українську прозу як емоційно багату, захоплюючу в контексті та разом з тим глибоко філософську й морально орієнтовану літературу. Дара Корній заслужено вважається однією з найяскравіших представниць українського інтелектуального фентезі та соціально-психологічної прози початку XXI століття.

Стиль письма авторки з тонкістю переплітає міфи з буднями сучасної України. Її роботи коливаються на межі вигадки й правди, логіки та магії, народжуючи багатогранне письмо, здатне відкриватися по-різному, відповідно до індивідуального сприйняття читача. Письменниця вміло використовує образи й алюзії з біблійних, фольклорних та історичних джерел, зокрема через введення казкових чи божественних постатей, як-от Числобог в романі «Тому, що ти є», що робить структуру творів більш комплексною та додає їм символічного значення.

Тематика обох романів поєднується загальним лейтмотивом: пошуком себе, долі та сенсу життя в умовах складних життєвих обставин. У «Зірці для тебе» розглядаються межі любові та людяності в умовах соціальної неприйнятності, внутрішніх травм і втрат. Герої зображаються крізь призму архетипної подорожі до себе та боротьби із зовнішніми й внутрішніми викликами. Роман «Тому, що ти є» занурюється глибше у соціальні проблеми: насильство, хвороби, психічну нестабільність, медичну і соціальну байдужість. Проте ключовими все ще залишаються любов, самопожертва та людська гідність.

Ці твори засвідчують гендерну чуйність та феміністичні акценти. В романах Дари Корній жінка не просто об'єкт любові або страждань – вона активна, самостійна, спроможна приймати моральні рішення та боротися. Через непрості жіночі долі авторка порушує питання соціальної справедливості, стереотипів, дискримінації та духовного перетворення.

Окремо варто відзначити мову романів – розкішну, образну, наповнену емоціями. Дара Корній відома здатністю народжувати ліричні, часом ледь не віршовані описи внутрішнього світу та довкілля. Це веде до глибокого естетичного сприйняття тексту, затягуючи читача в інтерактивне тлумачення. Частотне застосування діалогів, внутрішніх монологів, сновидінь і символіки підкреслює психологічну глибину тексту та його емоційну силу.

Таким чином, аналіз романів «Зірка для тебе» і «Тому, що ти є» підтвердив, що творчість Дари Корній являє собою зразок сучасної української літератури, яка не лише розважає, але й формує моральні орієнтири, актуалізує проблеми сьогодення і спонукає до

роздумів про сутність життя, кохання, втрати й надії. Її твори інтегрують постмодерний синтез художнього й філософського, міфологічного й буденного, дозволяючи кожному читачеві знайти свою правду та відповіді на вічні питання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Баканова І. В. «Мольфарка українського слова». Дари Корній. Режим доступу: <https://irynakolnoguz.wixsite.com/mysite>
2. Білявська В. С. "Полілог. Випуск 12." *Полілог* 12 //Заруднюк Н. Міфопоетика прози Дари Корній (на прикладі роману «Гонимарник»), 2024. С. 26-30. Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/42156/1/1.pdf>
3. Бортун К. О. Стилiстичний потенцiал емоцiйно-експресивної лексики у романах Дари Корній, 2022. Режим доступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/61187>
4. Бортун К.О. Мовні засоби вираження емотивності в ідіостилі Дари Корній. Вісник студентського наукового товариства Горлівського інституту іноземних мов: матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. Молодих учених «Мовна комунікація і сучасні технології у форматі різнорівневих систем». Вип. 6. Бахмут: Вид-во ГІМ ДВНЗ ДДПУ, 2020. С. 138–140.
5. Волошин С. Д. Експресивні синтаксичні конструкції як стилетвірні компоненти ідіостилю Дари Корній. Diss. 2021. Режим доступу: <https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3887/%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%88%D0%B8%D0%BD%20%D0%A1.%20%282021%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
6. Ганна Клименко-Синьоок. Дари Корній «Зірка для тебе». / Читай. Дата публікації: 29.01.2018. Режим доступу: <https://chytay-ua.com/blog.php?id=617>
7. Гурдуз А. І. Велика перспектива малої прози Дари Корній: міфопоетичний аспект / А. І. Гурдуз // Наукові праці. Філологія. Літературознавство. - 2016. - Т. 271, Вип. 259. - С. 75-79. Режим доступу: <http://litstudies.chdu.edu.ua/article/view/84268>
8. Гурдуз А. І. Міжкультурний діалог як проблема українського фентезі ХХІ століття. Науковий вісник Миколаївського державного університету ім. В. О. Сухомлинського. 2014. № 4.14. С. 63–69.
9. Євмененко О. В. Часопросторові корцепти у творчості Дари Корній. *Актуальні проблеми науки та освіти: Збірник матеріалів XVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ/За заг. ред.*, 299. Режим доступу: http://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/56/3/Aktualni_problemy_XVI_2014.pdf#page=299
10. Зубрій, О. Особливості використання прецедентних імен у творчості Дари Корній / О. Зубрій // Матеріали студентських наукових читань: зб. наук. праць.

11. Кайдаш А. М., Хомич В. І. Ейдологічні засади сучасної української прози (мовний аналіз романів Дари Корній). Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасної науки: досвід країн Європи та перспективи України: [колективна монографія]. Рига: Publishing House «Baltija Publishing», 2019. С. 238–257. Режим доступу: <http://www.baltijapublishing.lv/download/all-science-2/29.pdf>
12. Кобзар О. І. Міфопоетика як предмет і метод літературознавчого дослідження, 2010. Режим доступу: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/10247>
13. Корнієнко О. «Кохання, хвороба, життя і смерть у творчості Дари Корній». Дата публікації: 12.03.2016. Режим доступу: <http://bukvoid.com.ua/reviews/books/2016/03/12/105443.html>
14. Корній Д. Тому, що ти є. Харків: «Клуб Сімейного Дозвілля». Електронна книга. Режим доступу: <https://knigoed.club/2359-tomu-shho-ti-ye-darunok-kornij.html>
15. Корній Дара. Зірка для тебе : роман. Харків : Книжковий Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2016. 304 с.
16. Корній Дара. Тому, що ти є : роман. Харків : Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2018. 338 с.
17. Костішак І. М., Шаров, С. В. Дара Корній «Зірка для тебе»: елементи інклюзії в художньому просторі. *Українські студії в європейському контексті: зб. наук. пр.*, (1), 2020, 106-110. Режим доступу: http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/8997/1/kostishak_sharov_2020.pdf
18. Коцюба Н. Семантична характеристика емоційно-оцінної лексики в романі Дари Корній «Місяцівна». *Молодий вчений*, (6.1 (130.1)), 2024, 27-30. Режим доступу: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/6297/6158>
19. Кривопишина, А. С. *Дисертація // Масова та елітарна література: природа художності в українському романі початку ХХІ століття* (Doctoral dissertation, Київський університет імені Бориса Грінченка), 2018.
20. Кушнірова Т., Дмитрюк С., Шишковська Л. Міфопоетика дохристиянських міфологічних образів у «Щоденнику Мавки» Дари Корній. *Науковий вісник Міжнародного Гуманітарного Університету // Гельветика*, 2021. Вип. 48, т. 4. С. 81 – 84.
21. Літвінова Ю. І. Жанрові особливості сучасної української фантастики (на основі творчості Дари Корній) : дипломна робота магістра/ Ю. І. Літвінова ; Хмельниц. нац. ун-т. – Хмельницький, 2021. – 73 с. Режим доступу: <https://elar.khmnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/de9153df-8932-4838-bfec-73f6d6bcd96/content>

22. Логвіненко Н. Сучасне українське фентезі : навчальна програма курсу за вибором 8–9 класи. Українська література в загальноосвітній школі, 2014. № 2. С. 35–39. 52.
23. Логвіненко Н. Фентезі як вид фантастичної прози. Режим доступу: file:///C:/Users/User/Downloads/Ulvzsh_2014_5_12.pdf.
24. Макарова М. Мікроконцептосфера «кохання» в сучасному жіночому романі (на матеріалі творів Дари Корній), 2013.
25. Маслова М., А. Мацієвська, Ю. Щеглова. Сучасна українська проза: нові імена: бібліографічний покажчик, 2016. Режим доступу: https://zounb.zp.ua/wp-content/uploads/2021/08/suchasna_ukrainska_proza.pdf
26. Микола Цибенко. Від сотворіння... часу і до... Дата публікації: 18.03.2012. Режим доступу: <http://gak.com.ua/creatives/1/32514>
27. Мізінкіна О. Літературний етнообраз Мамаєв в сучасному романі («Щоденник Мавки» Дари Корній). Актуальні питання гуманітарних наук: збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич, 2020. Вип. 31. Том 2. С. 154–161.
28. Оксана Шевченко. Корній, Дара. Зірка для тебе. Дата публікації: 21.01.2021. Режим доступу: https://www.libr.dp.ua/read_bibl_korniy.html
29. Парсамян А. А. Міфодемоніми в концепції художніх творів Дари Корній : кваліфікаційна робота магістра спеціальності 035 «Філологія» / наук. керівник І. І. Ільченко. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 77 с. Режим доступу: <https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/handle/12345/4234>
30. Петро Домаха. Тому, що ти є, кохання. Буквоїд. Дата публікації: 11.01.12. Режим доступу: <http://bukvoid.com.ua/print/?11193>
31. Пуголовка В. О. Жанр фентезі у творчості Дари Корній: Кваліфікаційна робота (проект) / В. О. Пуголовка: Херсон, 2020 – 60 с. Режим доступу: <https://ekhsuir.kspu.edu/server/api/core/bitstreams/bfa6abf5-ec70-4e4a-904f-f2bbe608983a/content>
32. Пустовар І. А. Художні наративи жінок-відунок у сучасній літературі та особливості їхньої інтерпретації на уроках літератури, 2023. Режим доступу: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/123456789/8076>
33. Романенко, Л. В. Кохання у творчості Дари Корній (за романами «Гонимарник» і «Тому, що ти є»). *Вісник Маріупольського державного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*, (7), 2012, 80-85. Режим доступу: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=Telx7EcAAAAJ&hl=uk&oi=sra>

34. Таміла Тарасенко. Кохання + час = новий міф? Запоріжжя. Дата публікації: 11.02.2012. Режим доступу: <http://bukvoid.com.ua/reviews/books/2012/02/11/091732.html>
35. Тетяна Белімова. Віра у всеперемагаючу силу кохання. Дата публікації: 19.11.2013
Режим доступу: <http://bukvoid.com.ua/reviews/books/2013/11/19/080818.html>
36. Тищенко, О. А.. Міфопоетика романів Дари Корній «Гонимарник» та «Зворотний бік світла». 2021. Режим доступу: <https://elibrary.kdpu.edu.ua/handle/123456789/5626>
37. Ткачук О. І. Жанрово-стильові особливості художньої прози Дари Корній, 2024.
Режим доступу: <https://dspace.vspu.edu.ua/bitstreams/36c43c50-aed0-4c7e-a8f9-7a92e45488ce/download>
38. Тому, що ти є – Вікіпедія. Режим доступу: https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%BE%D0%BC%D1%83,_%D1%89%D0%BE_%D1%82%D0%B8_%D1%94#cite_note-:1-1
39. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А. Українська література: підручник для 6 класу закладів загальної середньої освіти Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти, 2022.

REZÜMÉ

Dara Kornij „Egy csillag neked” és „Mert te vagy” című regényei stilisztikai és tematikai tartalmának vizsgálata azt mutatta, hogy ezek a művek a kortárs ukrán prózát érzelmileg gazdag, kontextuálisan lenyűgöző, ugyanakkor mélyen filozofikus és morális irányultságú irodalomként tükrözik. Dara Kornij méltán számít a XXI. század eleji ukrán intellektuális fantázia és szociálpszichológiai próza egyik legfényesebb képviselőjének.

A szerző írói stílusa finoman fonja össze a mítoszokat a modern Ukrajna mindennapi életével. Művei a fikció és az igazság, a logika és a mágia határán ingadoznak sokrétű írást eredményezve, amely az olvasó egyéni felfogása szerint többféleképpen is megnyitható. Az író nő ügyesen használja a bibliai, folklór és történelmi forrásokból származó képeket és utalásokat, különösen a mesei vagy isteni alakok – mint például a Csiszlobog a „Mert te vagy” című regényben, ami összetettebbé teszi a művek szerkezetét és növeli szimbolikus jelentésüket.

Mindkét regény témáját egy közös vezérmotívum köti össze: az önmagam, valamint a sors és az élet értelmének keresése nehéz körülmények között. Az „Egy csillag neked” a szerelem és az emberség határait vizsgálja a társadalmi elfogadhatatlanság, a belső traumák és a veszteségek közepette. A karaktereket az önfelfedezéshez vezető archetipikus utazás, valamint a külső és belső kihívásokkal szembeni küzdelem prizmáján keresztül ábrázoljuk. A „Mert te vagy” mélyebben belemerül a társadalmi kérdésekbe: erőszak, betegség, mentális instabilitás, orvosi és társadalmi közöny. A szeretet, az önfeláldozás és az emberi méltóság azonban továbbra is a központi téma.

Ezek a művek nemi érzékenységet és feminista hangsúlyokat mutatnak. Dara Kornij regényeiben a nő nem csupán a szerelem vagy a szenvedés tárgya – aktív, független, erkölcsi döntésekre és harcra képes. A nehéz női sorsokon keresztül a szerző a társadalmi igazságosság, a sztereotípiák, a diszkrimináció és a lelki átalakulás kérdéseit veti fel.

A regények nyelvezete is figyelemre méltó: pazar, fantáziadús és érzelmekkel teli. Dara Kornij arról ismert, hogy lírai, olykor szinte költői leírásokat tud alkotni a belső világról és a környezetről. Ez a szöveg mély esztétikai érzékeléséhez vezet, és interaktív értelmezésbe vonja az olvasót. A párbeszéd, belső monológok, álmok és a szimbolizmus gyakori használata a szöveg pszichológiai mélységét és érzelmi erejét hangsúlyozza.

Az „Egy csillag neked” és a „Mert te vagy” című regények elemzése tehát megerősítette, hogy Dara Kornij műve a kortárs ukrán irodalom olyan példája, amely nemcsak szórakoztat, hanem erkölcsi irányvonalakat is formál, aktualizálja korunk problémáit, elgondolgotat az élet értelmén, a szerelem, a veszteség és a remény lényegéről való elmélkedésre ösztönöz. Műveiben a művészi és a filozófiai, a mitológiai és a hétköznapi posztmodern szintézisét integrálja, lehetővé téve, hogy minden olvasó megtalálja saját igazságát és az örök kérdésekre adott válaszokat.

Звіт подібності

метадані

Назва організації

Hungarian College of Higher Education Ferenc Rakoczi II Transcarpathian

Заголовок

Шелельо Тетяна

Науковий керівник / Експерт

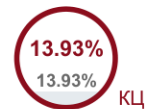
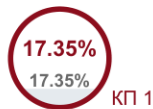
Автор Наталка Лібак

підрозділ

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

13644

Кількість слів

101287

Кількість символів

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв	Б	1
Інтервали	A→	0
Мікропробіли	␣	0
Білі знаки	Б	0
Парафрази (SmartMarks)	a	153

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Колір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://www.e-reading.life/bookreader.php/save/1013432/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%BD%D1%96%D0%B9_-_D0%A2%D0%BE%D0%BC%D1%83%2C_%D1%89%D0%BE_%D1%82%D0%B8_%D1%94.html	136 1.00 %
2	http://mdu.in.ua/Nauch/Konf/prep_konf_mgu_XVI_2014.pdf	132 0.97 %
3	https://chytay-ua.com/blog.php?id=617&lang=1	90 0.66 %

ЗАЯВА-ПІДТВЕРДЖЕННЯ

Я, Шелельо Тетяна Володимирівна, підтверджую, що ця магістерська робота є результатом моєї самостійної праці та власним інтелектуальним продуктом. У роботі я послідовно дотримувалася загальноприйнятих правил посилання на джерела та цитування. Під час підготовки роботи дотримано правил, встановлених Закарпатським угорським інститутом імені Ференца Ракоці II щодо написання магістерської роботи. Також підтверджую, що користувалася сервісом DeepL (<https://www.deepl.com/uk/translator>) з метою перекладу змісту та висновків з української на угорську мову.

Берегове, 9 червня 2025 року

.....

Підпис здобувача